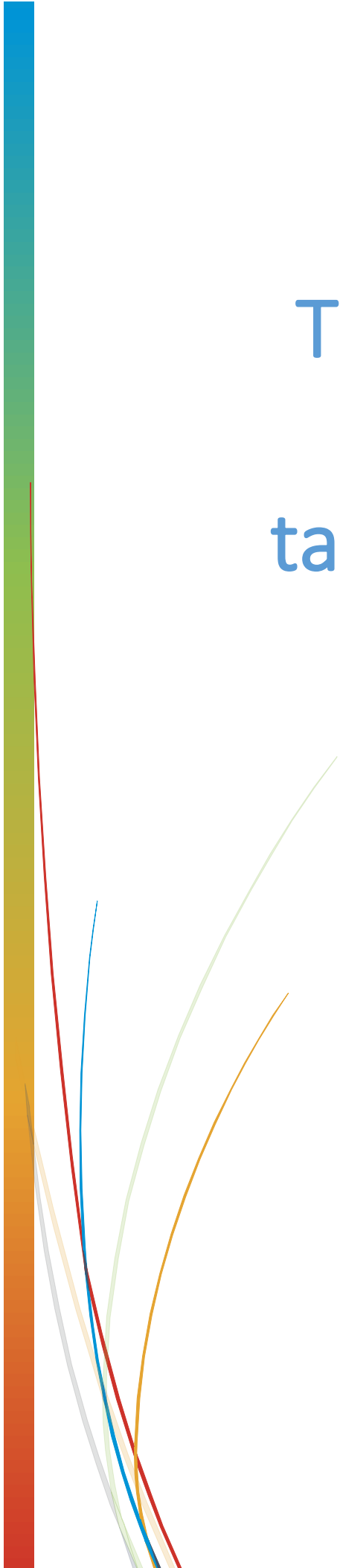

Talousarvio 2021 ja taloussuunnitelma 2022-2023

Kunnanhallitus 1.12.2020

Valtuusto 10.12.2020

Sisällysluettelo

1. JOHDANTO	4
1.1. KUNNANJOHTAJAN KATSAUS VUOTEEN 2021	4
1.2. KUNTASTRATEGIA	6
1.3. ORGANISAATORAKENNE	8
2. TALOUSARVION YLEISPERUSTEET	9
2.1. SUUNNITTELUPERUSTEET JA KEHITYSNÄKYMÄT	9
2.2. HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN	11
2.3. KONSERNIJOHDOLLE JA TYTÄRYHTEISÖEDUSTAJILLE ASETETUT TAVOITTEET	12
3. KÄYTTÖTALOUSOSA	13
3.1. TOIMINTAKULUJEN JAKAUTUMINEN	13
4. ELINKEINOPROSESSI	14
4.1. ELINVOIMAPALVELUT	15
4.1.1. Elinvoimapalveluiden käyttötalouden määräraha	15
4.1.2. Elinvoimapalveluiden toiminnalliset tavoitteet	16
4.1.3. Utajärven Yrityspuisto Oy	18
4.1.4. Humanpolis Oy	21
4.2. ELINYMPÄRISTÖPALVELUT	24
4.2.1. Elinympäristöpalveluiden käyttötalouden määrärahat	24
4.2.2. ELINYMPÄRISTÖPALVELUIDEN TOIMINNALLISET TAVOITTEET	25
4.2.3. Asunto-osakeyhtiöt	32
5. HYVINVOINTIPROSESSI	34
5.1. HYVINVOINTIPALVELUT	34
5.1.1. Hyvinvointipalveluiden käyttötalouden määrärahat	35
5.1.2. Hyvinvointipalveluiden toiminnalliset tavoitteet	35
5.2. SIVISTYSPALVELUT	43
5.2.1. Sivistyspalveluiden käyttötalouden määrärahat	43
5.2.2. Sivistyspalveluiden määrärahojen jakautuminen	43
5.2.3. Sivistyspalveluiden toiminnalliset tavoitteet	44
6. HALLINTO- JA TUKIPALVELUPROSESSI	47
6.1. HALLINTO- JA TUKIPALVELUIDEN KÄYTTÖTALouden MÄÄRÄRAHAT	48
6.2. HALLINTO- JA TUKIPALVELUIDEN TOIMINNALLISET TAVOITTEET	48
6.3. HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	51
6.4. HENKILÖSTÖ	52
7. TULOSLASKELMAOSA	54
7.1. TULOSLASKELMAOSAN TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT	55

8. INVESTOINTIOSA	56
9. RAHOITUSOSA.....	57
9.1. <i>RAHOITUSOSAN TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT</i>	<i>58</i>
10. TALOUSARVION SITOVUUS	59
11. MUUN TASEYKSIKÖN KÄYTTÖTALOUSOSA JA SUUNNITELMA	60
11.1. <i>MUUN TASEYKSIKÖN TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA SUUNNITELMA</i>	<i>61</i>

1. JOHDANTO

1.1. Kunnanjohtajan katsaus vuoteen 2021

Vuosi 2020 on ollut globaalisesti merkittävä vuosi koronapandemian vaikuttaessa ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin sekä globaali- ja kansantalouden tasapainoon. Suomessa kunnat ovat olleet pandemian varautumisessa ja leviämisen hallinnassa merkittävässä roolissa. Tällä on ollut suoria heijasteita kuntien tehtäväkenttään ja palvelujen uudelleen järjestämiseen. Kunnat ovat saaneet vuonna 2020 ja tulevat vuonna 2021 saamaan valtiolta korvauksia valtionosuuksina pandemian aiheuttamien muutosten hallintaan. Valtion taloudellinen tuki kunnille on tärkeää, koska kuntatalouden tila on jo ennen koronaviruspandemiaa ollut haasteellinen ja tulopohjan rakenne kunnissa on heikko. Tulevaisuudessa kuntien on taloudellisista haasteista selviytyäkseen sekä turvatakseen peruspalveluiden yhdenvertainen saatavuus kiinnitettävä huomioita rakenteellisiin uudistuksiin, joiden kautta voidaan korjata tulo- ja menokehityksen epätasapainoa

Utajärven kunnan talous on ollut useita vuosia ylijäämäinen ja kunnan taseeseen on kertynyt puskuria reilu 5 miljoonaa euroa. Kunnan menokehitys on toimintakatteen perusteella ollut maltillista aiempina vuosina. Vuoden 2021 osalta toimintakatteeseen vaikuttaa erityisesti sotien ennakoitua isompi talousarvio. Tämä kasvu heijastuu myös suunnitteluvuosiin. Talouden pitäminen ylijäämäisenä teettää kunnassamme kovasti työtä toimintaympäristö-, tulopohja- ja investointihaasteiden keskellä. Kunnan tulopohja on riippuvainen valtionosuuksista. Tämä haastaa talouttamme lähitulevaisuudessa rahoitusmallin osalta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutoksen yhteydessä. Tarvitsemme vahvistusta kunnan verotulopohjaan ja meidän tulee tehdä vahvasti töitä strategian kehittämiskärkien mukaisesti, jotta saamme kunnan väkilukua kasvatettua, luotua lisää työpaikkoja kuntaan sekä vahvistaaksemme kunnan veto- ja pitovoimaa. Kunnan tulopohjan vahvistaminen tuulivoimaratkaisulla on strategisesti erittäin tärkeää tulevaisuutta ajatellen.

Ensi vuonna etenemme strategian toteuttamisessa valtuuston hyväksymän strategian toimenpiteohjelmien mukaisesti ja tulemme linjaamana uuden valtuuston kanssa strategiaa edelleen.

Olemme investoineet lähivuosina merkittävästi kuntalaisten peruspalveluiden turvaamiseen uuden akuuttivuodeosaston sekä terveysaseman osalta. Investointeja tulee jatkossa tehdä harkitusti kunnan taloudellinen kokonaistila huomioiden ja tämä lähtökohta on kunnan investointisuunnitelmassa huomioitu. Käynnistämme ensi vuonna uusia investointitoimenpiteitä mm. Mustikkakan-kaan teiden rakentamisen sekä asunto-osakkeiden ostamisen. Myös terveysaseman rakentaminen viedään loppuun vuoden 2021 aikana. Palveluiden kehittämisen osalta viemme strategian mukaisesti eteenpäin sähköisten palveluiden kehittämistyötä osana kunnan laadukasta peruspalvelurakennetta. Vahvistamme edelleen kuntabrändiä, viemme Geohouse Älykylä hanketta eteenpäin, olemme mukana Rokua Geopark matkailun kehittämishankkeissa yhteistyössä Humanpolis Oy:n kanssa ja jatkamme Oulujokilaakson kuntien kuntayhteistyötä mm. elinympäristö- ja hyvinvoinnin edistämisen palveluiden osalta. Lisäksi kehitämme Utajärven Yrittäjäpuisto Oy:n kautta kunnan omaa ja alueellista elinkeinoelämää monipuolisesti. Viemme myös suunnitelmallisesti eteenpäin kunnalle strategisesti tärkeitä tuulivoimahankkeita.

Kunnan toimintaan ja toimintaedellytyksiin vaikuttavat tällä hetkellä monet muutostekijät. Kuntana voimme varautua muutoksiin ja ohjata niiden suuntaa vahvistamalla omia kivijalkojamme. Utajärvellä on nähtävissä positiivista kehitystä lasten määrän kehityksessä päiväkodin ollessa täynnä lapsia ja oppilasmäärän ollessa oppilasennustetta suurempi. Myös Mustikkakankaan teollisuusalue on laajentunut. Olemme kuntana kulkemassa oikeaan suuntaan ja tätä suuntaa meidän on hyvä jatkaa yhdessä verkostojen kanssa toisiimme luottaen. Näin tehdessämme voimme olla alueellisten ja kansallisten kärkikehittäjäkuntien joukossa edelleen.

”Utajärvellä saa yrittää, kasvaa, menestyä, epäonnistua, yrittää uudelleen ja luoda mahdollisuuksia onnellisuudelle ja tehdä tätä yhdessä pikkuisen paremmin kuin muut”.

Kiitokset henkilöstölle

Suuret kiitokset henkilöstölle ja luottamushenkilöille luottamuksellisesta ja innovatiivisesta työpanoksestanne. Työpanoksenne on arvokasta ja toimivan yhteistyömme myötä kuljemme oikeaan suuntaan luottavaisin mielin. Kuntamme peruskivijalat ovat työpanoksenne myötä kunnossa, ja toimintamme on kuntalaislähtöisiä ja palvelut erittäin laadukkaita. Iloa ja voimia työhönne!

*Anne Sormunen,
kunnanjohtaja*

1.2. Kuntastrategia

Kuntastrategian tarkoitus ja tausta

Kuntalain 37 §:n mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia, joka on valtuuston merkittävin ohjausväline kunnan johtamisessa. Utajärven kuntastrategia on hyväksytty valtuustossa 15.2.2018 § 5. Strategiassa valtuusto päättää toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista sekä toimenpiteistä. Vuoden 2021 talousarvio ja vuosien 2022-2023 taloussuunnitelma pohjautuu Utajärven kuntastrategiaan vuosille 2018-2026.

Utajärven kunnan strateginen painopiste on yhdessä tehtävä elinvoimainen Utajärvi. Strategian taustalla on yhteinen näkemys, että hyvinvoinnin ja elinkeinoelämän onnistuminen tuottaa elinvoimaa. Elinvoimainen kunta toiminta- ja elinympäristönä houkuttelee alueelle uusia yrittäjiä ja asukkaita. Tavoitteenamme on, että Utajärvi tulee tunnetuksi onnellisista asukkaistaan. Innokas ja onnellinen yhteisömme on kuntamme elinvoiman lähde. Toimeentulon ja turvan tarjoaminen on yksi tärkeimmistä elinvoimaisen kuntamme elementeistä, minkä vuoksi vahvistamme yritystoiminnan edellytyksiä ja tavoittelemme työpaikkojen määrän lisääntymistä. Strategian mukaisesti Utajärvellä tehdään asiat ”pikkuisen paremmin kuin muut” luovuudella, asenteella ja älyllä.

Hyvinvointi on utajärveläisille mukavaa oloa, terveyttä ja kehittymismahdollisuuksia, joita tuemme kunnan tarjoamilla peruspalveluilla. Hyvinvointi kumpuaa mielenrauhasta – inhimillisistä kohtaamisista, turvallisesta ympäristöstä ja huolta pitävästä onnellisesta yhteisöstä. Elinvoima on Utajärvellä hyvinvoinnin ja elinkeinoelämän yhteensovittamista, josta muodostuu onnellisuus.

Kuntastrategia yhteistyön tuloksena

Tehty strategia on laadittu yhdessä kuntalaisten, sidosryhmien ja henkilöstön kanssa. Nyt laadittu strategia-asiakirja sisältää kuntalain 37 §:n pohjalta muodostetun yhteisen tahtotilan kunnan visiosta vuoteen 2030 asti sekä näkemyksen toimintakulttuurista, kehittämisen painopisteistä sekä valtuustokauden tavoitteista, toimenpiteistä ja tulostavoitteista vuoteen 2026 asti.

Strategiset tulostavoitteet toteutetaan yhdessä ohjelmien kautta

Tulevaisuuden Utajärvi tehdään yhdessä, minkä vuoksi tämän strategian painopisteet ja tulostavoitteet sitovat jokaista kuntaorganisaation toimialaa. Strategian tavoitteet antavat suuntaa operatiiviselle kehittämiselle ja vuosittaisten toimenpiteiden suunnittelulle. Strategiaa toteuttavat toimialakohtaiset toimenpiteet viedään vuosittain talousarvioon ja muihin toimeenpanoasiakirjoihin. Strategiasta johdettuja toimenpiteitä toteutetaan elinkeino- (lisää työpaikkoja), hyvinvointi- (lisää asukkaita) ja tukiprosessiohjelmissa (kunnan veto- ja pitovoima). Lisäksi kuntalaisten hyvinvoinnin strategisia painopisteitä toteutetaan hyvinvointikorttien (hyte-kortit) kautta, jotka ohjaavat sekä hyvinvointi-, elinkeino- ja tukiprosesseja että myös sidosryhmiä mm. järjestöjä ja kyläseuroja. Näiden korttien kautta saadaan valtuustotasolle tiedoksi myös sidosryhmien konkreettiset kuntalaisten hyvinvoinnin toiminnot.

Ohjelmajohtaminen strategisen johtamisen välineenä

Strategiaa johdetaan kunnassa yllä kuvattujen ohjelmien ja hyte-korttien eli ohjelmajohtamisen periaattein saadaksemme aikaan konkreettisia tuloksia. Tulokset ja saatavat hyödyt eivät olisi mahdollisia ilman yhteistyötä. Ohjelmajohtaminen on myös tapa kommunikoida tavoitteista ja keinoista muille sidosryhmille ja se on myös ohjausväline sidosryhmäyhteistyöhön. Ohjelmat toimivat kunnassa täten hyvänä siltana strategian ja konkreettisten toimenpiteiden välillä.

Kuntastrategian rakenne

Utajärven kunnan strateginen johtaminen koostuu kolmesta eri tasosta: yhteisestä visiosta, johon suuntaamme pitkällä aikavälillä, valtuuston asettamista lyhyemmän tähtäimen pää- ja tulostavoitteista, kehittämisen painopisteistä sekä niitä operatiivisella tasolla toteuttavista ohjelmista.

Strategian toteutumisen arviointi

Strategia on elävä asiakirja, joten sen toteutumista arvioidaan säännöllisesti valtuustoseminaarissa ja tilinpäätöksissä (= ohjelmakauden tulostavoite) ja sitä päivitetään kerran valtuustokaudessa (=tulostavoitteet). Valtuusto on arvioinut kunnan strategiaa osana valtuuston itsearviointia syksyllä 2020 ja kyselyn tulokset esiteltiin syksyn valtuustoseminaarissa. 80 % valtuutetuista oli sitä mieltä, että strategian mukaiseen suuntaan on edetty hyvin. Valtuutetut olivat sitä mieltä strategian toimeenpano-ohjelman mukaisia kärkiä (lisää työpaikkoja, lisää asukkaita sekä kunnan veto- ja pitovoima) pitää huomioida ja edistää myös tulevilla valtuustokaudella. Arviointiprosessia kehitetään ja suunnitellaan yhdessä tarkastuslautakunnan kanssa.

Tämä taloussuunnitelma toimii samalla Utajärven kunnan hyvinvointikertomuksena vuoteen 2021.

Arvot eli strategiaa edistävät johtamisen periaatteet

Sitoutuminen

Osallistumme aktiivisesti kunnan kehittämiseen ja autamme ja kannustamme toinen toisiamme. Kannamme vastuumme päätöksistä ja sitoudumme niiden toteuttamiseen ja seurantaan.

Inhimillisuus

Olemme helposti lähestyttävä, luotettava ja yhteistyötä arvostava kumppani. Toiminnassamme korostuu tasapuolisuus ja oikeudenmukaisuus. Pyrimme kaventamaan hyvinvointieroja.

Avoimuus

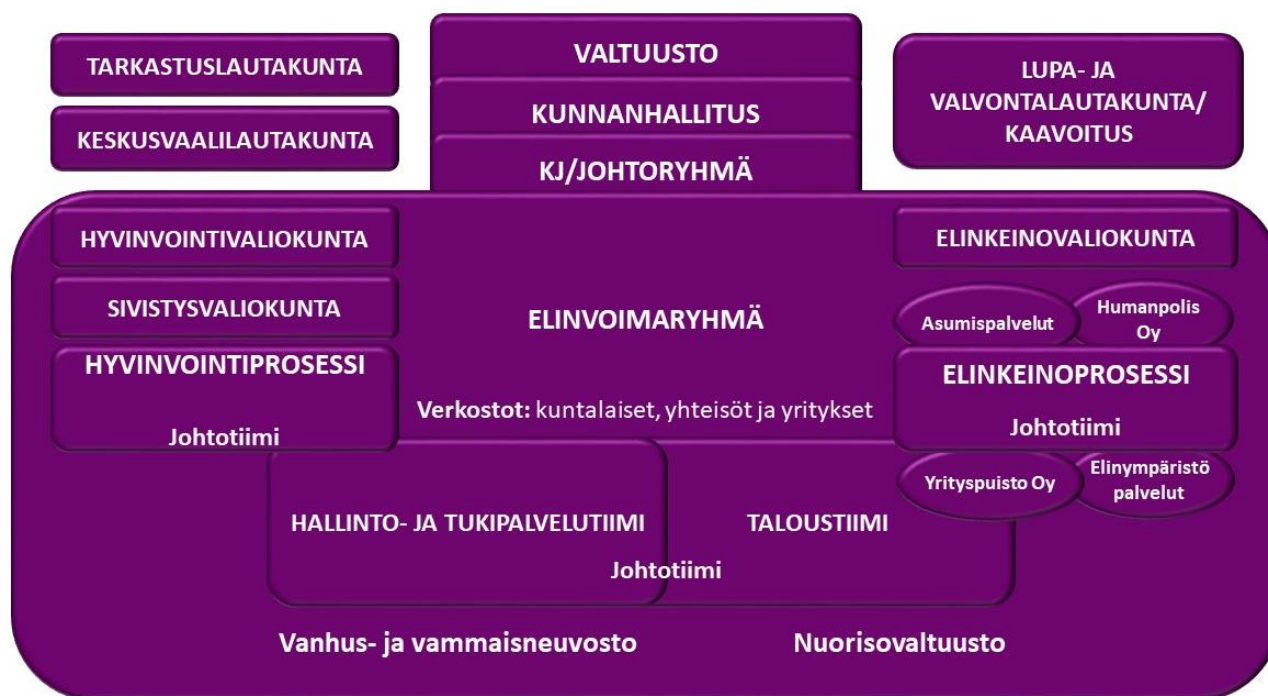
Olemme rehellisiä ja vuorovaikutteisia viestijöitä. Huomiomme kaikkien mielipiteet ja kunnioitamme toisiamme. Puhumme toisillemme arvostavasti ja tuomme asiat esille objektiivisesti.

”Näiden arvojen kautta rakennamme yhdessä rentoa luottamuksen ilmapiiriä, jossa asioita voidaan tehdä myös pilke silmäkulmassa pikkuisen paremmin kuin muut”.

Visio

Utajärvi on vuonna 2030 onnellisuuden edellytyksiä luova kunta. Päämääränämme on ylläpitää Utajärvellä laadukkaita palveluita ja kehittää kunnan toimintaa toimimalla ”pikkuisen paremmin kuin muut”. Onnellisilla kuntalaisilla on mahdollisuus tehdä töitä ja harrastaa sekä olla osa välittävää yhteisöä.

1.3. Organisaatiorakenne

Kunnassa on kaksi pääprosessia, jotka ovat hyvinvointiprosessi ja elinkeinoprosessi. Hyvinvointiprosessiin kuuluvat hyvinvointipalveluiden ja sivistyspalveluiden toimialat. Elinkeinoprosessiin kuuluvat elinvoimapalvelut, elinympäristöpalvelut, asumispalvelut, Utajärven Yrityspuisto Oy, Kiinteistö Oy Järvenneito, Kiinteistö Oy Mäyrä ja osakkuusyhteisö Humanpolis Oy.

Sivistys- ja hyvinvointivaliokunnat toimivat yhdessä 31.5.2021 saakka. Valtuusto hyväksyi päivitetyn hallintosäännön 17.6.2020 § 48, jonka 11 §:n mukaan kunnassa on seuraavan valtuustokauden alusta 1.6.2021 lukien kaksi valiokuntaa, jotka ovat hyvinvointivaliokunta ja elinkeinovaliokunta. Molemmista valiokunnista on jatkossa seitsemän jäsentä.

Toimikunnat ja työryhmät

Toimikunnat	Työryhmät
Vaalitoimikunta	Liikenneturvallisuusryhmä
Yhteistyötoimikunta	Nuorten ohjaus- ja palveluverkosto
Työsuojelutoimikunta	Työllisyystoimikunta

2. TALOUSARVION YLEISPERUSTEET

2.1. Suunnitteluperusteet ja kehitysnäkymät

Kuntatalouden kehitysnäkymät pysyvät vaikeina. Valtiovarainministeriön kansantalousosaston syksyn 2020 ennusteen mukaan Suomen talouden odotetaan alkavan elpyä ja kääntyvän hitaaseen kasvuun vuonna 2021. Näkymään liittyy kuitenkin huomattavaa epävarmuutta kansainvälisen talouden kautta. Vaikka koronapandemia ei ole ohi, kuntatalouden näkymiä arvioitaessa lähtökohteisena oletuksena on, että koronatilanne pysyy Suomessa hallinnassa eikä uusia, kevään 2020 kaltaisia laajoja sulkutoimenpiteitä tule. On kuitenkin selvää, että koronan aiheuttamia talousvaikutuksia kanavoituu kuntatalouteen myös ensi vuonna.

Kuntatalousohjelman yhteydessä laadittujen kuntakohtaisten painelaskelmien perusteella talouden sopeutuspaine on lähivuosina suuri kaikissa kuntakokoryhmissä. Vuosina 2021–2022 toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan heikkenevän kaikissa kuntakokoryhmissä valtion tukitoimien pienentyessä. Heikkenevä toiminnan ja investointien rahavirta näkyy kuntien lainakannoissa sekä kasvavana paineena nostaa kunnallisveroprosentteja. Myös negatiivisen vuosikatteen ja alijäämäisten kuntien lukumäärän arvioidaan kasvavan lähivuosina. Kuntatalouden vakauden turvaaminen edellyttää myös kuntien omia tuottavuus- ja sopeutustoimia.

Valtio turvaa peruspalvelujen järjestämistä jatkamalla vuonna 2020 aloittamiaan kuntatalouden tukitoimia vuonna 2021. Peruspalvelujen valtionosuuksiin osoitetaan 300 miljoonan euron lisäys, josta 20 miljoonaa euroa kohdistetaan harkinnanvaraisen valtionosuuden korotukseen. Lisäksi kuntien yhteisöveron jako-osuuden 10 prosenttiyksikön määräaikaista korotusta jatketaan vielä vuonna 2021, minkä arvioidaan vahvistavan kuntataloutta yli 500 miljoonalla eurolla vuonna 2021.

Peruspalvelujen kehittämistä jatketaan hallitusohjelman mukaisesti. Kuntien uusiin tai laajeneviin tehtäviin osoitetaan täysimääräinen rahoitus, jolloin uudistusten toteuttaminen ei heikennä kuntataloutta. Oppivelvollisuusikä korotetaan 18 vuoteen, oppilas- ja opiskeluhuollon palveluita perusopetuksessa ja toisella asteella vahvistetaan ja varhaiskasvatusta kehitetään. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulakia uudistetaan. Vanhuspalvelujen henkilöstömitoituksen korottamiseen kohdistetaan lisärahoitusta, samoin kuin siihen liittyen lähihoitajien koulutukseen. Varhaiskasvatusmaksuja alennetaan, mikä kompensoidaan korottamalla kuntien yhteisövero-osuutta.

Valtion toimenpiteet vahvistavat kokonaisuutena kuntataloutta 865 miljoonalla eurolla vuonna 2021 vuoden 2020 varsinaiseen talousarvioon verrattuna. Suuri osa kuntataloutta vahvistavista toimista on määräaikaista, mutta hallitus päätti budjettiriihen yhteydessä käynnistää myös kunta-politiikan tulevaisuuden suuntaviivojen valmistelutyön. (VM 5.10.2020)

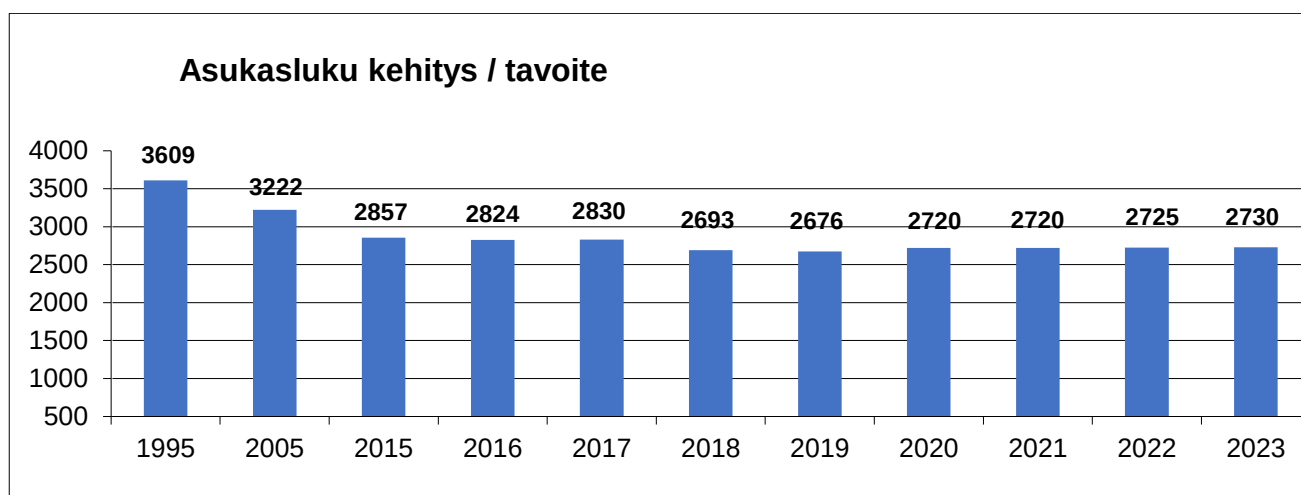
Uudet hyvinvointialueet aloittavat toimintansa näillä näkymin v.2023 alussa. Suunnitelmavuosien talouslukuihin ei ole kuitenkaan arvioitu tämän vaikutusta, koska virallista päätöstä asiasta ei vielä ole.

Utajärven kunnan, syksyllä 2019 käydyissä talousarvioraamikeskusteluissa, tuotiin esiin kunnan taseen ylijäämät ja niiden käyttömahdollisuudet. Päädyttiin siihen, että näitä ylijäämiä voitaisiin purkaa hallitusti käyttötalouteen. Vuosittaiseksi tulolaskelman alijäämäksi sallittaisiin strategian

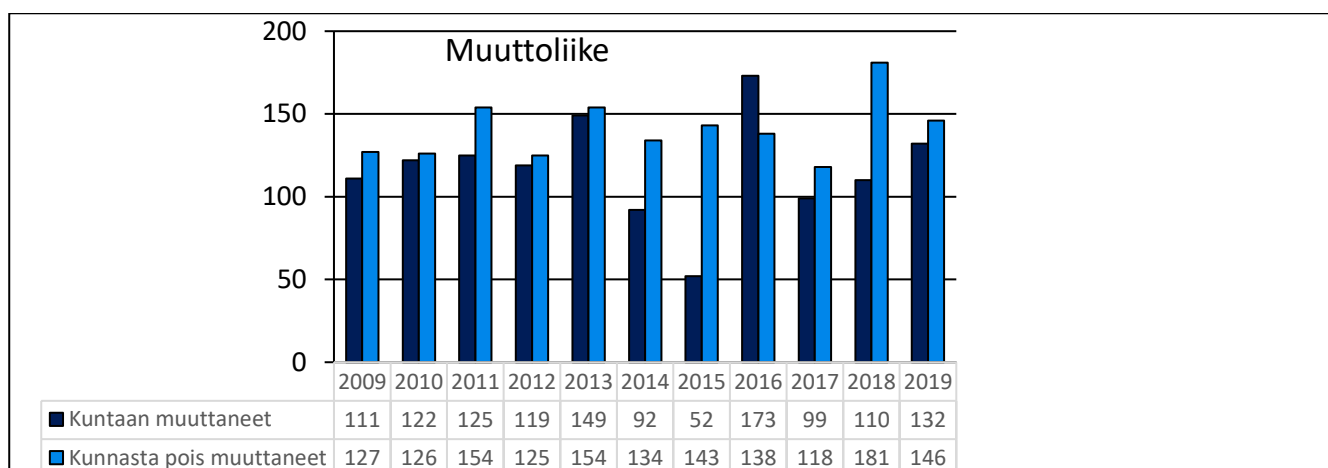
mukaisista toimenpiteistä muodostuneet kulut, siten että ne olisivat enintään 150 000 euroa vuodessa. Vuoden 2021 talousarvion alijäämä näyttää -408 230 euroa. Tästä strategiabudjetin osuus (ulkoinen ja sisäinen) on -177 460 euroa.

Talousarviovalmistelussa käytettiin valtionosuuksien ja verotulojen arvioinnissa kuntaliiton antamia laskelmia ja ennusteita. Laskelmat näyttävät vähennystä valtionosuuksiin 2 % verrattuna vuoteen 2020 (huom. koronatuot vaikuttaneet v 2020 valtionosuuksia lisäävästi). Vuodelle 2021 verotuloennuste näyttää 1% lisäystä. Näistä tuloveroennuste on 2,4 % vähemmän, kiinteistöveroennuste 3,3 % ja yhteisöveroennuste peräti 23,8 % enemmän verrattuna vuoden 2020 verotuloennusteisiin. Tälle verotulopohjalle rakennettiin talousarvio vuodelle 2021.

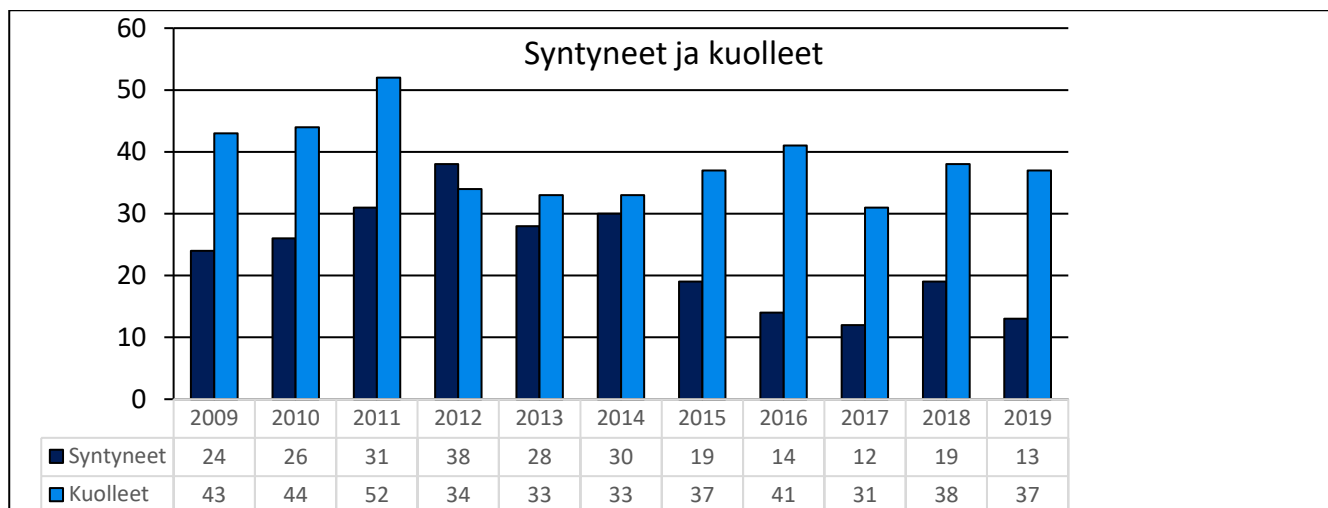
Talousarviovalmistelua ohjaavat kunnan säännöt ja ohjeet: hallintosääntö, talousarvion valmisteluohjeet, riskienhallintapolitiikka, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje, konserniohje, sekä hyvä hallinto ja johtamistapa Utajärven kunnan tytäryhtiöissä.

Taulukko. Utajärven kunnan asukasluvun kehitys/tavoite.

Taulukko. Kuntaan muuttaneet ja kunnasta pois muuttaneet (muuttoliike) vuosina 2009-2019.

Taulukko. Syntyneet ja kuolleet vuosina 2009-2019

2.2. Hyvinvoinnin edistäminen

Kuntalain 1 §:n mukaisesti kunta pyrkii edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja kestävästä kehitystä alueellaan. Hyvinvointia edistääkseen kunta:

- kehittää kunnan elinvoimaa ja toimintakykyä pitkäjänteisesti ja kokonaisvaltaisesti,
- tunnistaa eri-ikäisten kuntalaisten hyvinvointitarpeet sekä -odotukset ja luo sille edellytyksiä mm. hyvinvointipalveluilla,
- ehkäisee ja vähentää aktiivisesti sosiaalisia ongelmia ja eriarvoisuutta ja
- tiedostaa, että hyvinvoinnin edistäminen on kunnan asukkaiden ja eri yhteisöjen yhteinen asia.

Utajärven kunnan hyvinvointityö sisältää kaiken sen toiminnan, joka vaikuttaa ihmisen hyvinvointiin ja sen kokemiseen. Kuntien on tunnistettava hyvinvoinnin osatekijät hyvinvoinnin lisäämiseksi sekä ongelmien ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi. Hyvinvoinnin edistämiseen sisältyy myös turvallisuus. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuu kunnassa jakaantuu kaikkien hallinnonalojen kesken ja yhteistyö on välttämätöntä. Vastuu elämänlaadusta on myös kuntalaisilla.

Hyvinvointityön vaikutuksia seurataan ja arvioidaan hyvinvointitiedolla johtamisen tueksi kehityksessä sähköisessä hyvinvointikertomuksessa ja raportoinnissa sekä kerran valtuustokaudessa tehtävällä kuntalaisten onnellisuuskyselyllä. Arvioinnin pohjalta nousevat hyvinvoinnin edistämisen strategiatason painopisteet vuoteen 2021 ovat:

Lapsi- ja nuorisokortti

Strateginen tavoite: Utajärven lapsilla ja nuorilla on edellytykset onnelliselle lapsuudelle ja nuoruudelle. Lapsiperheet ovat osa välittävää yhteisöä. Utajärvellä on turvallista asua ja elää. Nuorilla on hyviä harrastuksia, tervettä tekemistä ja kavereita. Päiväkotia ja koulu ovat hyvinvointiyhteisöjä.

1. Jokaisella lapsella on mielekästä tekemistä, josta tulee hyvä mieli.
2. Onnellinen ja turvallinen lapsuus ja nuoruus.

3. Myönteisen itsetuntemuksen vahvistaminen.
4. Hyvät harrastukset hyvinvoinnin edistäjänä.

Kaikki kuntalaiset –kortti

Strateginen tavoite: ”Hyvä elämä Utajärvellä”

1. Työllisyyden edistäminen.
2. Hyvät harrastukset hyvinvoinnin edistäjänä.
3. Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen.
4. Ennalta ehkäisevän päihdetyön vahvistaminen.
5. Ennalta ehkäisevän päihdetyön kehittäminen.
6. Osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen.
7. Turvallisuuden edistäminen.
8. Kansansairauksien ehkäisy.

Jokainen toimiala tarkastelee omalta osaltaan näitä painopisteitä oman talousarvioraaminsa kautta ja poimii ne painopisteet, joihin talousarviossa on osoitettu toiminnallista resurssia. Lisäksi kuntalaisten hyvinvoinnin strategisia painopisteitä toteutetaan hyvinvointikorttien (hyte-kortit) kautta, jotka ohjaavat sekä hyvinvointi-, elinkeino- ja tukiprosesseja että myös sidosryhmien toimintasuunnitelmia ja arviointikertomuksia mm. järjestöjä ja kyläseuroja. Näiden korttien kautta saadaan valtuustotasolle tiedoksi myös sidosryhmien konkreettiset kuntalaisten hyvinvoinnin toiminnot.

2.3. Konsernijohtolle ja tytäryhteisöedustajille asetetut tavoitteet

Valtuuston tulee päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista (KuntaL 14 §). Valtuuston hyväksymässä kuntastrategiassa on kuntalain 37 §:n mukaan otettava huomioon omistajapolitiikka. Tavoitteilla ohjataan konsernijohtoa, kuntaa eri yhteisöissä edustavia henkilöitä sekä tytäryhteisöjä. Omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus.

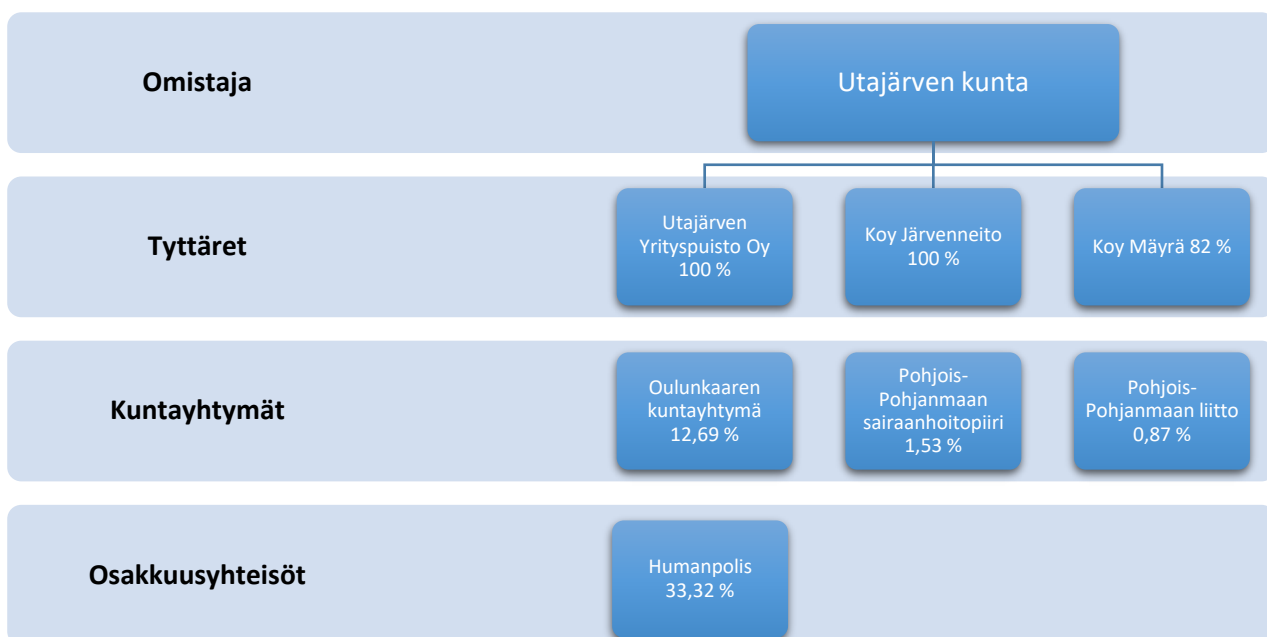
Utajärven kunnan hallintosäännön 20 §:n mukaan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja kuntalain 48 §:n mukaisesti.

Utajärven kunnan konserniohje on hyväksytty valtuustossa 28.2.2017 § 13. Konserniohjeessa määritellään Utajärven kunnan ja sen omistamien tytäryhteisöjen johtamiseen, ohjaukseen ja seurantaan liittyvistä toimintaperiaatteista. Tavoitteena on varmistaa kunnan omistajapoliittisten tavoitteiden ja strategioiden saavuttaminen.

Valtuuston tulee ohjata asettamallaan tavoitteilla myös tytäryhteisöjä niiden omassa tavoitteenasettelussa. Tytäryhteisöjen tulee huomioida toiminnassaan Utajärven kunnan strategia ja osallistua omalta osaltaan sen toteuttamiseen.

Tavoite	Toimenpide/ Mittari
Raportointi kunnanhallitukselle, krt/vuosi	4 kertaa vuodessa
Säännöllinen ajankohtaiskatsaus merkittävistä muutoksista kunnanhallitukselle, krt/vuosi	2 kertaa vuodessa
Säännöllinen ajankohtaiskatsaus tarkastuslautakunnalle, krt/ vuosi	Vähintään 1 kertaa vuodessa
Sisäisen valvonnan ja kokonaisvaltaisen riskienhallinnan tarkastelu, krt/ vuosi	Tilinpäätöksen yhteydessä

Kuntakonsernin rakenne:

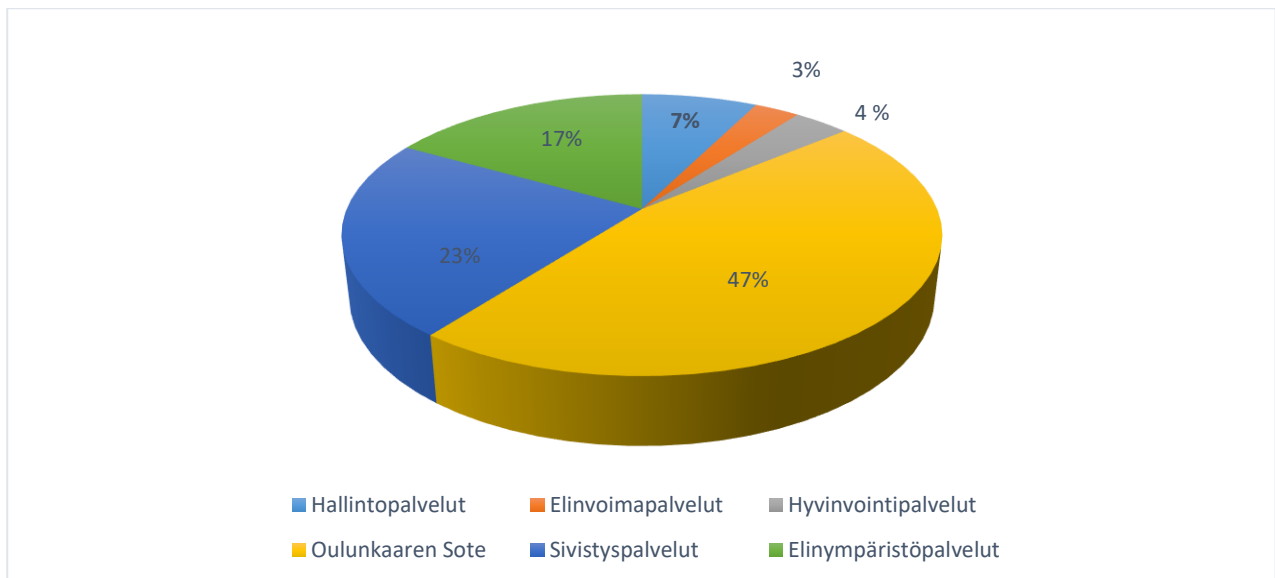

3. KÄYTTÖTALOUSOSA

3.1. Toimintakulujen jakautuminen

Käyttötalousosassa asetetaan kunnan varsinaiselle toiminnalle tavoitteet ja tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Valtuusto päättää käyttötalousosan kokonaisuuksista, joille tavoitteita, määrärahoja ja tuloarvioita esitetään.

Alla on esitetty kunnan toimintakulujen jakautuminen kirjanpidollisten vastuualueiden mukaisesti vuonna 2021:

Oulunkaaren soten osuus on kasvanut vuoden 2020 43 prosentista 47 prosenttiin vuodelle 2021.

4. ELINKEINOPROSESSI

Kunnan elinkeinoprosessi käsittää kunnan omat elinvoimapalvelut, Humanpolis Oy:n, elinympäristöpalvelut sekä kunnan tytäryhtiöiden Utajärven Yrityspuisto Oy:n ja Asumispalveluiden palvelukokonaisuudet. Kunnan elinkeinoelämän roolia on arvioitu minivaltuustoseminaarissa elokuussa 2020 ja myös osana valtuuston itsearviointia lokakuussa 2020. Valtuusto on linjannut, että Yrityspuisto Oy:tä kehitetään ja resursoidaan suunnitelmallisesti strategian mukaisesti kehitysyhtiönä.

Vuoden 2020 lopussa valmistuu Humanpolis Oy:n uusi strategia, joka mahdollistaa alueellisen elinkeinoelämän rakenteiden suunnitelmallisen kehittämisen Yrityspuisto Oy:n ja Humanpolis Oy:n välille vuoden 2021 aikana. Vuonna 2021 konkretisoituu myös kunnan vuokra-asuntokokonaisuuden tulevaisuuden toimenpiteet kunnan vuokra-asunto-osakeyhtiön osalta.

Talousarviossa esitetyn elinvoimapalveluiden resurssien kautta kehitetään kunnan poikkitoiminnallista elinkeinoelämää ja resursoidaan strategian toimenpideohjelmia tukevia kehittämishankkeita, sidosryhmäverkostoyhteistyötä ja koko kunnan markkinoinnin sekä viestinnän toimenpiteitä koordinoidusti. Lisäksi elinvoimapalveluiden resurssien kautta mahdollistetaan myös alueellinen ja kansallinen verkostoyhteistyö. Tämä tapahtuu käytännössä mm. kuntaverkoston, eri kehitysyhtiöiden ja yrittäjäjärjestöjen ja -verkostojen sekä Oulujokilaakson kuntien, ministeriöiden ja Kuntaliiton yhteistyön kautta. Tavoitteena on vahvistaa koko kunnan elinvoimaa, houkutella kuntaan lisää yrittäjiä ja asukkaita yhteistyössä kunnan hyvinvointi- ja elinkeinoprosessin sekä tytäryhtiöiden kanssa.

4.1. Elinvoimapalvelut

4.1.1. Elinvoimapalveluiden käyttötalouden määräraha

Ulkoinen ja sisäinen	TP 2019	TA 2020	Budj. 2021	Muutos % v.20-21	Muutos % v.19-21
ELINVOIMAPALVELUT					
Myyntituotot	9 752	0	0		-100,0
Tuet ja avustukset	50 490	133 500	79 240	-40,6	56,9
Muut toimintatuotot	4 903				
TOIMINTATUOTOT	65 145	133 500	79 240	-40,6	21,6
Henkilöstökulut	-102 067	-100 780	-78 380	-22,2	-23,2
Palvelujen ostot	-454 558	-771 660	-659 910	-14,5	45,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-21 463	-1 000	-1 000	0,0	-95,3
Avustukset	-42 951	-120 700	-134 160	11,2	212,4
Muut toimintakulut	-22 119	-12 550	-12 550	0,0	-43,3
TOIMINTAKULUT	-643 158	-1 006 690	-886 000	-12,0	37,8
TOIMINTAKATE	-578 013	-873 190	-806 760	-7,6	39,6

Hankerahoitus

Strategian toteuttamiseksi varattu rahoitus

HANKKEET (ulk.+sis.)	Budj. v.2021
TOIMINTAKATE	
Elinvoiman hankkeet	
Rokua Geopark -kehittäminen	69 000
Oulun Seudun Leader	30 000
Muut kehittämishankkeet	15 000
Hallinnon hankkeet	
Vetoa- ja pitoa kuntatyöhön	7 460
Elinympäristön hankkeet	
Oulujoen moninaiskäyttö	2 500
Puu kierto -hanke	11 200
Kierä -hanke	7 500
Väre -hanke	2 500
Vaelluskalat Montta	6 000
Moottorireitistö -hankkeet	1 000
Muut reitistöt -hankkeet	41 000
YHTEENSÄ	193 160

STRATEGIAN TOTEUTTAMINEN (ulk.+sis.)	Budj. v.2021
TOIMINTAKATE	
Sivistyspalvelut	
Varhaiskasvatustyön tukeminen	90 980
Kotihoidon tuen kuntalisä	43 180
Elinvoima	
Kunnan brändityö	20 000
Hallinto	
Sähköiset palvelut	16 000
Hyvinvointipalvelut	
Löydä kotisi uudelleen P-Pmaalta	7 300
YHTEENSÄ	177 460

Muut kehittämishankkeet kustannuspaikan nettosumma 15 000 € on varaus mahdollisia tulevia hankkeita varten.

4.1.2. Elinvoimapalveluiden toiminnalliset tavoitteet

Elinvoimapalveluiden strategian toimenpanoa tukevat vuoden 2021 toimenpiteet ovat seuraavat:

LISÄÄ TYÖPAIKKOJA	
VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2021 Valtuustotason toimenpiteet 2018 – 2021	Vuoden 2021 toimenpiteet
Elinkeinorakenteen monipuolistaminen Edistämme yritystoimintaa luomalla edellytyksiä ja toimimalla kansainvälisissä sekä kotimaisissa verkostoissa erityisesti alueellisten yritysten ja Rokua Geopark-yhteistyön innoittamana. Laaditaan pysyvä yhteistoimintamalli elinvoimasopimuksen käytöstä osana kunnan verkostojohtamista.	Aktiivinen edunvalvonnan toteuttaminen verkostoyhteistyössä mm. pysyvän kansallisen Geopark rahoituksen toimeenpanossa ja VT22 edunvalvonnassa Tervantie ry:n tukemana. Oulujokilaakson kuntien Ysi-tiimi-yhteistyö. Geopark yritys- ja sidosryhmäyhteistyö. Rokua ydinalueen huoneistohotellin asiantuntija- ja rakennusvaiheen sidosryhmäyhteistyö. Etätyö-tila käytössä. Elinvoimasopimuksesta ei löydetty toimivaa toimintamallia yrittäjyysyhteistyöhän ja siitä päätettiin luopua vuoden 2020 aikana. Sopimuksesta kehitettiin hyte-kortit muiden sidosryhmien yhteistyötä tukemaan mm. järjestöavustusten johtamisen tueksi. Lisäksi hyte-kortit toimivat toimeenpano-ohjelmatyövälineenä kuntalaisen hyvinvoinnin osalta osana hyvinvointikertomuksen toimeenpanoa.
Yrityksien ja työllistämisen määrän lisääminen. Yrityspuiston toiminnan kehittäminen ja vahvistaminen kunnan kehitysyhtiönä Humanpolis-yhteistyön tiivistäminen ja kehittäminen: tehdyn Geopark-alueen kehittämissuunnitelman vaiheittainen toimeenpano.	Tuodaan esille uusia työllistymismahdollisuuksia työntekijänä ja yrittäjänä: markkinointi osana kuntamarkkinointia. Yrittäjätapaamisien järjestäminen yhteistyössä Yrityspuisto Oy:n kanssa x 6/ vuodessa. Oulun Seudun Leaderin yhteistoimintaosuus. Huoneistohotellihankkeen toimeenpanoon osallistuminen. Tervantien ja Rokuan alueen reitistöhanke toimeenpano.

YP:n ja Humanpoliksen yhteistyömuotojen kehittäminen	Kehittämissuunnitelman mukaisten kehittämiss-hankkeiden hankerahoitusten toimeenpano: Rokuan ydinalueen järvien kunnostushanke. Rokuan ydinalueen mahdollisten maa-alueiden hankinta kehittämisrahaston periaatteiden mukaisesti esim. yleisen uimarannan kehittämisen ja uusien yrittäjien houkuttelevuuden mahdollistamiseksi. Aktiivinen osallistuminen Yrityspuisto Oy:n ja Humanpolis Oy:n hallitus- ja Rokua Geopark johtoryhmätyöskentelyyn sekä matkailualan yrittäjätapaamisiin osallistuminen.
Sähköisten palveluiden määrä ja käyttö lisääntynyt Uudenlaisten innovaatioiden kehittäminen sujuvan arjen mahdollistamiseksi.	Yli 70-vuotiaiden valokuitumaksun subventointi osana uusien sähköisten palveluiden käyttöönottoa.

LISÄÄ ASUKKAITA	
VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2021 Valtuustotason toimenpiteet 2018 – 2021	Vuoden 2021 toimenpiteet
Väkiluvun ja väestörakenteen kehitys ovat positiivisia: lisää uusia asukkaita Ekologisen ja helpon arjen yhteisöllinen sekä älykäs asuinalue konseptin suunnittelu ja toteutus lapsiperheille ja ikäihmisille.	GeoHouse-Älykylän rakennusvaiheen käynnistyminen ja markkinointi. Pyöräilykuntahankkeen toimintasuunnitelman päivittäminen. Vesivisiohankkeeseen osallistuminen

KUNNAN VETO- JA PITOVOIMA	
VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2021 Valtuustotason toimenpiteet 2018 – 2021	Vuoden 2021 toimenpiteet
Kunnan ja Rokua Geopark alueen brändi on vahvistunut Utajärven brändin rakentaminen ja markkinointia onnellisen yhteisön ympärille.	Brändityön toteuttaminen suunnitelman mukaisesti Monikanavainen markkinointi:

Rokua Geopark-brändin alla on matkailun kehittäminen ja markkinointi osana kuntabrändityötä. Järjestetään yksi kesän päätapahtuma ja eri väestöryhmille suunnattuja tapahtumia.	- Geohouse Älykylän markkinointi brändinä innovatiivisesta kunnasta - Lapsiperhepaketin markkinointi - Yrittäjämarkkinointi - Valotaulumarkkinointi Alue- ja Rokua ydinalueen markkinointi: Rokua Challenge yhteistyö Muhoksen ja Vaalan kanssa Humanpolis Oy:n johdolla. Tapahtumien toteuttaminen ja edelleen kehittäminen arviointitietoon perustuen.
Kuntalaiset löytävät ja saavat tiedon helposti yhteisistä asioista. Kuntalaiset aktiivisesti mukaan kunnan kehittämiseen ja toimenpiteiden suunnitteluun. Tiedottamista kehitetään nykyaikaiseksi ja kuntalaisia osallistavaksi. Kuntalaiset aktiivisesti mukaan kunnan kehittämiseen ja toimenpiteiden suunnitteluun. Tiedottamista kehitetään nykyaikaiseksi ja kuntalaisia osallistavaksi.	Viestinnän monikanavaisuus osana normaalia toimintaa. Ideoiden ja aloitteiden yhteen kokoaminen aktiivista.

4.1.3. Utajärven Yrityspuisto Oy

Utajärven Yrityspuisto Oy toteuttaa kunnan strategiaa käytännössä. Kunnan 100 % omistama kehitysyritys edistää uusien elinkelpoisten yritysten perustamista, kannattavan liiketoiminnan syntyä sekä tukee toimivien yritysten kehittymistä ja kasvua tarjoamalla henkilökohtaista, luottamuksellista ja joustavaa palvelua. Yhtiö auttaa yrityksiä liiketoimintaosaamisessa ja tarjoaa yrittäjille neuvontaa, tietoa ajankohtaisista asioista, rahoitus- ja kehittämismahdollisuuksista sekä järjestää koulutus- ja infotilaisuuksia.

Utajärven Yrityspuisto Oy kehittää alueen kilpailukykyä, markkinoi aluetta ja parantaa elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä verkostoyhteistyön kautta kansainvälistyvässä ympäristössä ja luo siten talouskasvua kestäväällä tavalla Utajärven kunnan alueelle. Yrityspuisto toimii tiiviissä yhteistyössä Oulujokilaakson kuntien ja Uusyrityskeskuksen kanssa. Lisäksi Yrityspuisto Oy tukee osaltaan Geopark alueen matkailualan yrittäjyyden kasvu- ja kehittämismahdollisuuksia yhteistyössä Humanpolis Oy:n kanssa. Yrityspuisto toimii mm. yhteistyössä Uusyrityskeskuksen kanssa.

Yhtiö noudattaa Utajärven kunnan konserniohjeita ja määräyksiä mukaan lukien sisäisen valvonnan ohjeistusta. Teknistä osaamista ja toimistopalveluja ostetaan Utajärven kunnalta ja kirjanpito- palvelut ostetaan tilitoimistolta.

	TP 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Liikevaihto	348 009	380 000	380 000	380 000	380 000
Liiketoiminnan muut tuotot	1020	9000	4 000	4 000	4 000
Poistot ja arvonalentumiset	145 141	145 000	140 000	140 000	130 000
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	-63 763	0	-50 000	5000	5000
Tase	2 816 337	2 800 000	2 700 000	2 600 000	2 500 000
Oma pääoma	2 344 269	2 400 000	2 300 000	2 300 000	2 300 000
Lainakanta	380 029	326 649	273 269	219 889	166 509

Utajärven Yrityspuisto Oy:n strategian toimenpanoa tukevat vuoden 2021 toimenpiteet ovat seuraavat:

LISÄÄ TYÖPAIKKOJA	
VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2021 Valtuustotason toimenpiteet 2018 – 2021	Vuoden 2021 toimenpiteet
Elinkeinorakenteen monipuolistaminen Edistämme yritystoimintaa luomalla edellytyksiä ja toimimalla kansainvälisissä sekä kotimaisissa verkostoissa erityisesti alueellisten yritysten ja Rokua Geopark-yhteistyön innoittamana.	Geopark yritys- ja sidosryhmäyhteistyö. Rokua ydinalueen huoneistohotellin asiantuntija- ja rakennusvaiheen sidosryhmäyhteistyö. Etätyö-tila käytössä.
Yrityksien ja työllistämisen määrän lisääminen. Yrityspuiston toiminnan kehittäminen ja vahvistaminen kunnan kehitysyhtiönä Humanpolis-yhteistyön tiivistäminen ja kehittäminen: tehdyn Geopark-alueen kehittämissuunnitelman vaiheittainen toimeenpano.	Tarjotaan maksutonta, ennakkoivaa ja aktiivista Yritysneuvontaa sekä alueen ja kunnan monipuolista elinkeinoelämän kehittämistä, markkinointia ja viestintää. Yrittäjävalmennukset ja koulutukset sekä yrittäjyyskasvatus ja oppilaitosyhteistyö Uusien yritystilojen tilojen suunnittelun käynnistäminen ja hankkiminen yhteistyössä yritysten kanssa. Mustikkakankaan ja Lämpötien alueiden kehittäminen ja osallistuminen kaavoitukseen.

YP:n ja Humanpoliksen yhteistyömuotojen kehittäminen	Yrittäjätapaamisien järjestäminen yhteistyössä Utajärven kunnan ja muiden toimijoiden kanssa x 6/ vuodessa. Osallistuminen kehittämishankkeisiin esim. Kasvun kartta, Avaimet yrittäjyyteen ja omistajanvaihdos-hanke (meneillään olevat) sekä esim. Rokuan ydinalueen kehittämishankkeisiin. Osallistuminen uusiutuvan energian suunniteltuihin kehittämishankkeisiin. Sähkölatauspiste.
Sähköisten palveluiden määrä ja käyttö lisääntynyt Uudenlaisten innovaatioiden kehittäminen sujuvan arjen mahdollistamiseksi.	Osallistuminen sähköisten palveluiden kehittämiseen ja edistämiseen.

LISÄÄ ASUKKAITA	
VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2021 Valtuustotason toimenpiteet 2018 – 2021	Vuoden 2021 toimenpiteet
Väkiluvun ja väestörakenteen kehitys ovat positiivisia Ekologisen ja helpon arjen yhteisöllinen sekä älykäs asuinalue konseptin suunnittelu ja toteutus lapsiperheille ja ikäihmisille.	Yhteistyö Oulujokilaakson kuntien kanssa, matkailun edistäminen, työllistäminen, koulutus- ja yritys yhteistyö

KUNNAN VETO- JA PITOVOIMA	
VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2021 Valtuustotason toimenpiteet 2018 – 2021	Vuoden 2021 toimenpiteet
Kunnan ja Rokua Geopark alueen brändi on vahvistunut Utajärven brändin rakentaminen ja markkinointia onnellisen yhteisön ympärille.	Kehitysyhtiön viestintä on aktiivista eri kanavissa - Yrittäjämarkkinointi - Yritysrekisteri tutuksi - Valotaulumarkkinointi - Yhteinen tapahtuma Humanpoliksen kanssa, mikäli koronatilanne sallii

4.1.4. Humanpolis Oy

Humanpolis Oy on kolmen kunnan (Vaala, Utajärvi, Muhos) yhteinen tytäryhteisö, jonka toiminnan painopisteenä on Rokua Geopark alueen matkailun edistämisen kehittäminen. Humanpolis Oy:n toiminta on resurssina osana elinvoimapalveluita. Humanpolis osallistuu kunnan strategian toteuttamiseen toteuttamalla toimeenpano-ohjelmassa esitettyjä tulostavoitteita ja toimenpiteitä.

Humanpolis Oy:n strategian toimeenpanoa tukevat vuoden 2021 toimenpiteet ovat seuraavat:

LISÄÄ TYÖPAIKKOJA	
VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2021 Valtuustotason toimenpiteet 2018 – 2021	Vuoden 2021 toimenpiteet
Elinkeinorakenteen monipuolistaminen Edistämme yritystoimintaa luomalla edellytyksiä ja toimimalla kansainvälisissä sekä kotimaisissa verkostoissa erityisesti alueellisten yritysten ja Rokua Geopark-yhteistyön innoittamana. Laaditaan pysyvä yhteistoimintamalli elinvoimasopimuksen käytöstä osana kunnan verkostojohtamista.	Vahvistetaan Rokua Geopark yrittäjyys- ja toimijaverkostoa. Hankitaan alueelle uusia työntekijöitä (erityisesti: oppilaitosyhteistyö) ja palveluntarjoajia vahvistamaan alueen osaamista, palvelurakennetta ja kiinnostavuutta. Rokua Geopark-yrittäjien yhteismarkkinoinnin kehittäminen. Aktiivinen tiedottaminen. Humanpolis kehittää matkailualan yritystoimintaa osana Rokua Geopark perustoimintaa ja hankkeita. Toimenpiteinä yritysten verkostoitumisen edistäminen, tuoteosaamisen lisääminen sekä kotimainen ja kansainvälinen markkinointi.
Yrityksien ja työllistämisen määrän lisääminen. Yrityspuiston toiminnan kehittäminen ja vahvistaminen kunnan kehitysyhtiönä Humanpolis-yhteistyön tiivistäminen ja kehittäminen: tehdyn Geopark-alueen kehittämissuunnitelman vaiheittainen toimeenpano. YP:n ja Humanpoliksen yhteistyömuotojen kehittäminen	Erityisesti matkailuyrittäjyyden kehittäminen Humanpolis alueella. Tuodaan esille uusia työllistymismahdollisuuksia työntekijänä ja yrittäjänä. Alueen reittiverkostoa kehitetään Humanpoliksen hallinnoimassa Oulujokilaakson kehittyvät retkeilyreitit -hankkeessa. Utajärven Yrityspuiston ja Humanpoliksen yhteistyötä kehitetään erityisesti osana Koronakriisiin vastaaminen Oulujokilaaksossa -hanketta. Tiedonvaihdon, osaamisen ja palvelujen saatavuuden vahvistaminen yhteistyössä.

Sähköisten palveluiden määrä ja käyttö lisääntynyt Uudenlaisten innovaatioiden kehittäminen sujuvan arjen mahdollistamiseksi.	Humanpolis / Rokua Geopark toteuttaa laadittua matkailun kehittämissuunnitelmaa ja käynnistää siihen liittyen mm. kotimaan markkinointiin ja investointien hankkimiseen tähtäävän hankkeistamisen. Humanpolis / Rokua Geopark julkistaa Kajain ammattikorkeakoulun kanssa Aikamatka -hankkeessa valmistetun alueen muodostumista kuvaavan virtuaalimaailman.
---	---

LISÄÄ ASUKKAITA	
VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2021 Valtuustotason toimenpiteet 2018 – 2021	Vuoden 2021 toimenpiteet
Väkiluvun ja väestörakenteen kehitys ovat positiivisia: lisää uusia asukkaita Ekologisen ja helpon arjen yhteisöllinen sekä älykäs asuinalue konseptin suunnittelu ja toteutus lapsiperheille ja ikäihmisille.	Markkinoinnilla luodaan positiivista kuvaa alueesta elinvoimaisena yrittämisen ja asumisen alueena. Kehitetään Rokua Geoparkin 3D mobiilisovellusta ja Aikamatka virtuaalimaailmoja. Alueen luontoarvot ja luontoharrastusmahdollisuudet huomioidaan ja korostetaan alueen yhteisissä markkinointimateriaaleissa Osana matkailualan kehittämistä, haetaan alueelle uusia yrityksiä ja yrittäjiä, joista saadaan myös uusia asukkaita alueen kuntiin.
Asuntotuotanto ja –tarjonta ovat kasvaneet: rakennuslupien määrä kasvaa. Monipuolinen kaavoitus Ekologisuus, yhteisöllisyys ja hyvinvointi huomioidaan kaavoituksessa yleisesti. Mahdollistetaan yksityisten maa-alueiden kaavoitusta.	Humanpolis Oy / Rokua Geopark (ympäristöjasto) tekee tiivistä yhteistyötä mm matkailuinfraa koskevan kaavoituksen kanssa.
Palveluiden laatu ei laske ja niitä arvioidaan ja kehitetään säännöllisesti. Arvioidaan palvelujen laatua ja kehitetään sekä uudistetaan tapaa toimia arvioinnin ja hyvinvointikertomuksen sekä kuntalaisen tuottaman tiedon pohjalta.	Humanpolis vastaa Rokua Geopark ympäristökasvatuksesta ja yhteistyöstä koulujen kanssa. Kouluille tarjotaan mahdollisuuksia yhteistyöhön muiden Geopark -koulujen ja -alueiden kanssa.

Palkitaan uusien ideoiden kokeilemisesta ja keksitään uusia tapoja kannustaa kuntalaisia huolehtimaan aktiivisesti omasta ja läheistensä hyvinvoinnista.	
--	--

KUNNAN VETO- JA PITOVOIMA	
VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2021	
Valtuustotason toimenpiteet 2018 – 2021	Vuoden 2021 toimenpiteet
Kunnan ja Rokua Geopark alueen brändi on vahvistunut Utajärven brändin rakentaminen ja markkinointia onnellisen yhteisön ympärille. Rokua Geopark-brändin alla on matkailun kehittäminen ja markkinointi osana kuntabrändityötä. Järjestetään yksi kesän päätapahduma ja eri väestöryhmille suunnattuja tapahtumia.	Toteutetaan valo- ja videokuvauksia alueen markkinoinnin tueksi. Hyödynnetään laadittuja materiaaleja markkinoinnissa ja viestinnässä Matkailun kehittäminen ja markkinointi toteutetaan Rokua Geopark-brändin alla Geopark viestinnän suunnitelmallinen koordinoiti. Koko Rokua Geopark -aluetta koskevan tapahtumien vuosikellon aikaansaaminen. Vahvistetaan kotimaan markkinointia suuntaamalla markkinointiin lisää resursseja RGP budjetista ja hankkeiden avulla. Erityisesti digitaalisen näkyvyyden vahvistaminen. Kehitetään RGP alueen näkyvyyttä alueen sisällä lisäämällä tienvarsi- ja kohdenäkyvyyttä.
Kuntalaiset löytävät ja saavat tiedon helposti yhteisistä asioista. Kuntalaiset aktiivisesti mukaan kunnan kehittämiseen ja toimenpiteiden suunnitteluun. Tiedottamista kehitetään nykyaikaiseksi ja kuntalaisia osallistavaksi. Kuntalaiset aktiivisesti mukaan kunnan kehittämiseen ja toimenpiteiden suunnitteluun. Tiedottamista kehitetään nykyaikaiseksi ja kuntalaisia osallistavaksi.	Viestinnän monikanavaisuus osana normaalia toimintaa. Kunta (toimijat kunnassa) järjestävät infotilaisuuksia eri kylillä vuosittain. Ajankohta- ja aihepyynnöt saadaan pääasiassa kyläseurojen kautta Elinvoimaryhmään sekä kulttuuripalveluiden järjestämien järjestöpalavereiden (väh. 2 / vuosi) kautta. Infotilaisuuksissa voidaan käyttää ulkopuolisia asiantuntijoita.

4.2. Elinympäristöpalvelut

Elinympäristöpalveluiden johtamisjärjestelmä on päivitetty 2021 vuodelle uudella ajatuk-
sella. Palvelut jakautuvat kolmeen palvelulinjaan alla olevan kuvan mukaisesti. Palvelulinjoilla on
vastuu esimiehet, jotka johtavat palvelulinjaansa yhdessä työnjohtajien kanssa. Tavoitteena on sel-
kiyttää vastuunjako organisaatiossa ja parantaa palveluiden laatua. Elinympäristöpalvelut toimi-
vat operatiivisesti tukipalveluina kuntakonsernin toiminnoille. Elinvoiman kehittäminen on kuiten-
kin yhä suuremmassa roolissa ”Hiiliviisaudesta elinvoimaa” strategian kautta. Kehityshankkeet, yri-
tysyhteistyö, maankäytön suunnittelu, infran ja logistiikan kehityssuuntien ”haistelu” ovat toi-
minta-aluetta, joka erottaa elinympäristöpalvelut perinteisistä teknisistä palveluista.

4.2.1 Elinympäristöpalveluiden käyttötalouden määrärahat

Ulkoinen ja sisäinen	TP 2019	TA 2020	Budj. 2021	Muutos % v.20-21	Muutos % v.19-21
ELINYMPÄRISTÖPALVELUT					
Myyntituotot	2 525 652	2 297 110	2 280 790	-0,7	-9,7
Maksutuotot	76 390	81 000	120 000	48,1	57,1
Tuet ja avustukset	2 200		25 000		1 036,4
Muut toimintatuotot	895 515	897 720	990 820		10,6
TOIMINTATUOTOT	3 499 757	3 275 830	3 416 610	4,3	-2,4
Henkilöstökulut	-1 308 133	-1 460 290	-1 424 320	-2,5	8,9
Palvelujen ostot	-1 787 340	-1 653 630	-1 797 110	8,7	0,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 185 610	-1 125 410	-1 088 050	-3,3	-8,2
Avustukset	-21 024	-15 000	-20 300	35,3	-3,4
Muut toimintakulut	-155 542	-124 350	-128 930	3,7	-17,1
TOIMINTAKULUT	-4 457 649	-4 378 680	-4 458 710	1,8	0,0
TOIMINTAKATE	-957 892	-1 102 850	-1 042 100	-5,5	8,8

Elinympäristöpalveluiden ta:n jakautuminen (ulkoiset+sisäiset)	TA 2017 kate €	TP 2018 kate €	TP 2019 kate €	TA 2020 kate €	TA 2021 kate €
Hallinto	-159 208	-203 678	-173 630	-149 440	-168 590
Yhdyskuntasuunnittelu	-684 713	-629 332	-751 492	-782 100	-748 260
Liiketoiminta	88 158	58 802	108 341	97 220	58 330
Ympäristövalvontapalvelut	-119 380	-121 030	-121 321	-125 680	-132 200
Tilapalvelut	-156 456	-262 015	-291 877	-260 780	-280 980
Muu toiminta	24 595	522 581	60 917	-41 500	70 480

4.2.2. Elinympäristöpalveluiden toiminnalliset tavoitteet

Elinympäristöpalveluiden strategian toimenpanoa tukevat vuoden 2021 toimenpiteet ovat seuraavat:

LISÄÄ TYÖPAIKKOJA	
VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2021	
Valtuustotason toimenpiteet 2018 – 2021	Vuoden 2021 toimenpiteet
Elinkeinorakenteen monipuolistaminen Edistämme yritystoimintaa luomalla edellytyksiä ja toimimalla kansainvälisissä sekä kotimaisissa verkostoissa erityisesti alueellisten yritysten ja Rokua Geopark-yhteistyön innoittamana.	Utajärven kunta on aktiivisesti mukana Rokua Geopark reitistöhankeessa. Kiertotalouden toimintojen kehittäminen KIERRÄ-hankkeessa ja yritysyhteistyön vahvistaminen kiertotalouden toiminnoissa mm. tekemällä pilottihankkeita kiertotalouden materiaaleilla esim. energiaterminaali.
Yrityksien ja työllistämisen määrän lisääminen. Monipuolinen kaavoitus: Mustikkakangas ja Lämpötie.	Mustikkakankaan kaavoitusprosessien valmistuminen ja uuden VT22 risteysalueen suunnitelmien valmistuminen ja rahoituksen hakeminen. Mustikkakankaan teollisuusalueen ympäristön osayleiskaavan laadinnan aloittaminen. Lämpötien asemakaava-alueen suunnittelu-prosessi valmiiksi. Markkinoinnin aloittaminen.
On otettu käyttöön 8 uutta sähköistä palvelua: helpottavat asiointia, ovat aika- ja paikariippumattomia Olemassa olevien sähköisten palveluiden ajantasaistaminen.	Palveluiden sähköistäminen laajamittaisesti kaikkiin tunnistettaviin palveluihin.

LISÄÄ ASUKKAITA	
VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2021 Valtuustotason toimenpiteet 2018 – 2021	Vuoden 2021 toimenpiteet
Väkiluvun ja väestörakenteen kehitys ovat positiivisia: lisää uusia asukkaita Ekologisen ja helpon arjen yhteisöllinen sekä älykäs asuinalue konseptin suunnittelu ja toteutus lapsiperheille ja ikäihmisille.	Rakentajan kaverit palvelukonsepti toimii ja asumisen agentin toimenkuva vahvistaa toimintaa. Asiakastyytyväisyys korkea. Geohouse asumisen konseptia ja aluetta aletaan rakentamaan. Rokuan alueen tonttitarjontaa lisätään kaavoittamalla.
Vuokra-asunnot laadukkaita ja niiden tarjonta vastaa kysyntään Uusia asumisenratkaisuja otetaan käyttöön mm. välivuokrausmalli. Kunnassa toimii asumisen agentti.	Uutta vuokra- ja myyntiasuntokantaa rakennetaan kuntaan 6-12 asuntoa. Pakolliset kunnostus- ja korjaustoimet tehdään vuokra-asuntoihin. Vanhaa kantaa puretaan pois. Asuntosihtööri toimii vahvana yhdyslenkkinä uusien asukkaiden ”sisään saattajana”.
Asuntotuotanto ja –tarjonta ovat kasvaneet: rakennuslupien määrä kasvaa. Monipuolinen kaavoitus Ekologisuus, yhteisöllisyys ja hyvinvointi huomioidaan kaavoituksessa yleisesti. Mahdollistetaan yksityisten maa-alueiden kaavoitusta.	Rakentajille etsitään tarpeiden mukaisia rakennuspaikkoja yksilöllisesti räätälöiden. Maankäytön suunnitteluprosesseja kehitetään ja kuvataan. Uudet hankkeet ja suunnittelu-prosessit arvioidaan/esiselvitetään heti alkuvaiheessa mahdollisimman perusteellisesti.
Palveluiden laatu ei laske ja niitä arvioidaan ja kehitetään säännöllisesti. Arvioidaan palvelujen laatua ja kehitetään sekä uudistetaan tapaa toimia arvioinnin ja hyvinvointikertomuksen sekä kuntalaisen tuottaman tiedon pohjalta. Palkitaan uusien ideoiden kokeilemisesta ja keksitään uusia tapoja kannustaa kuntalaisia huolehtimaan aktiivisesti omasta ja läheistensä hyvinvoinnista.	Toiminnan ja palveluiden arviointi tehdään säännöllisesti vuosittain palvelulinjoissa.

Kuntalaisten hyvinvointi edistyy Onnellisuuskyselyn tulokset eivät laske. Prosessit ja toiminta sitoutuvat hyvinvointikertomuksen mukaisten painopisteiden toimeenpanoon.	Oulujoen moninaiskäyttö ja hankkeissa mukana olemisella pyritään löytämään elinvoimaa ja ihmisten hyvinvointiin sekä harrastuksiin liittyviä toimintoja. Hyte-korttien mukaiset toimenpiteet
---	---

KUNNAN VETO- JA PITOVOIMA	
VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2021	
Valtuustotason toimenpiteet 2018 – 2021	Vuoden 2021 toimenpiteet
Kuntalaiset löytävät ja saavat tiedon helposti yhteisistä asioista. Kuntalaiset aktiivisesti mukaan kunnan kehittämiseen ja toimenpiteiden suunnitteluun. Tiedottamista kehitetään nykyaikaiseksi ja kuntalaisia osallistavaksi. Kuntalaiset aktiivisesti mukaan kunnan kehittämiseen ja toimenpiteiden suunnitteluun. Tiedottamista kehitetään nykyaikaiseksi ja kuntalaisia osallistavaksi.	Tekstiviestipalvelun tiedottaminen ja liittyjämäärän kasvattaminen. Vuokra-asukkaille avattu tiedotuskanava Facebookiin, jossa ajankohtaisia asioista vuokratiloihin liittyen.
Taajaman vetovoimaisuuden lisääminen. Elinympäristön viihtyisyyden kehittämisen toimenpidesuunnitelman laadinta ja toteutus taajaman siisteyden, kunnossapidon ja kauneuden ylläpitämiseksi.	Talousarviossa varataan palkka kausityöntekijälle ulkoalueiden hoitotöihin. Taajamassa oleviin purkukuntoisiin rakennuksiin kunta alkaa voimakkaammin ohjeistamaan omistajia. Pihojen yleiseen siisteyteen kiinnitetään huomiota

ELINympäristöPALVELUIDEN HANKKEET

Oulujoen moninaiskäyttö (Oumo hankkeet) Oumo puitesopimuksen ovat allekirjoittaneet seuraavat osapuolet: Fortum Power and Heat Oy (Fortum), Oulun Energia Oy, Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY-keskukset) sekä Oulujoen vesistöalueen kunnat (Kunnat).

Sopimuksessa sovitaan säännösteltyjen vesistöjen ympäristöolojen parantamista ja vesivoiman tuotannosta aiheutuneiden haittojen vähentämistä koskevien hankkeiden rahoittamisesta Oulu-

joen vesistöalueen kunnissa. Vuodelle 2021 ei ole suunniteltuja Oumo hankkeita. Kuitenkin vesistöjen hoito ja kunnostushankkeet pienemmissä jokiuomissa ovat tärkeitä. Naamanjoen kahden kosken kunnostushanke Proagrian kanssa toteutetaan 2021 vuoden kesällä.

Oulujoen vesistöalueen vesivisiohanke. Kainuun ELY-keskus on toteuttanut yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa Oulujoen vesistön vesivisiohankkeen esiselvityksen. Visiolla pyritään koko vesistön kokonaisvaltaiseen tulevaisuuden näkemykseen sekä määrittämään ja toteuttamaan vesistöön liittyviä tärkeimpiä tavoitteita. Esiselvityksen perusteella tärkeimmät koko Oulujoen valuma-aluetta koskevat teemat ovat vesien puhtaus eli vaatimus vähintään hyvän ekologisen tilan säilyttämisestä, rakennetun vesistön erityispiirteisiin liittyvät säännöstelytekniset ja kalastolliset haasteet/mahdollisuudet sekä vesistön virkistys- ja matkailukäytön kehittäminen. Projekti on suunniteltu toteutettavan vuosina 2020–2023. Utajärven kunnan maksuosuus hankkeesta on 2000 euroa vuosi.

Puukiertoon-hanke (PUUKI) on kyseessä esiselvitys, joka antaa eväät Utajärven kunnan metsävarojen tehostetulle hyödyntämiselle. Hankkeen keskipisteessä on kunnan alueen metsien optimoitu hoito, joka mahdollistaa puun käyttöä mm. saha- ja energiapuuna ja sivuvirtojen hyödyntämistä energiatuotantoon. Pyritään sellaiseen metsävarojen hyödyntämiseen, joka on ilmaston ja metsäekosysteemien kannalta kestäväällä pohjalla ja, joka tukee olemassa olevaa ja kehittyvää paikallista yritystoimintaa. Hankkeen suunnittelussa on kiinnitetty erityistä huomiota ekologiseen kestäväan kehitykseen.

Kierä-hankkeessa on kyseessä neitseellisten materiaalien korvaaminen ylijäämä- ja uusiokäyttömateriaaleilla kunnissa ja yrityksissä kiertotalouden keinoin. Iin Micropolis Oy aloittaa 1.1.2021 neitseellisten materiaalien korvaamisen ylijäämä- ja uusiokäyttömateriaaleilla kunnissa ja yrityksissä kiertotalouden keinoin. Hankkeen tavoitteena on tuottaa ratkaisuja, joilla parannetaan kestävä luonnonvarataloutta ja materiaalien tehokkaampaa hyödyntämistä. Ratkaisujen löytämisessä johtajuutuksena on edistää niitä toimenpiteitä, jotka luovat materiaalien kiertotalouteen kannattavaa liiketoimintaa, joko olemassa oleville cleantech -alan yrityksille tai täysin uusille ja perustamisvaiheessa oleville yrityksille.

Väre-hankkeessa päätavoitteena on edistää Pohjois-Pohjanmaan kehitystä kohti resurssiviisaampaa ja vähähiilisempää maakuntaa, jossa vältetään materiaalien ja energian tuhlausta ja käytetään kestävästi uusiutuvia raaka-aineita uusiutumattomien luonnonvarojen sijasta. Pääkohderyhmänä ovat Pohjois-Pohjanmaan kunnat sekä cleantech-ratkaisuja ja -palveluja tarjoavat yritykset. Hankkeessa kartoitetaan yhteistyökuntien tarpeet uusiutuvan energian, energia- ja materiaalitehokkuuden sekä kiertotalouden hyödyntämiseen ja haetaan niihin ratkaisuja ja palveluja alueen cleantech-yrityksiltä. Resurssiviisaita ja vähähiilisiä ratkaisuja ja niiden tarjoamia hyötyjä sekä hyviä kokemuksia levitetään koko maakuntaan hankkeen ulkopuolisille kunnille, yrityksille, yhteisöille ja kansalaisille. Kaikkia näitä kohderyhmiä opastetaan ottamaan huomioon resurssiviisaat ja vähähiiliset ratkaisumahdollisuudet omassa toiminnassaan ja päätöksenteossaan.

Muut reitistö -hankkeet käsittää laajemman kuntien yhteistyönä tekemän Rokua Geopark alueen reitistöjen kunnostushankkeen. Tällä hankkeella tavoitellaan sekä reittien kunnostamista, että niiden parempaa vastaamista nykyiseen laji- ja asiakaskysyntään. Asiakkaiden tarpeisiin vastaamalla varmistetaan luonnossa liikkumisen mahdollisuudet sekä luodaan alueen yrityksille uusia mahdollisuuksia vahvistaa liiketoimintaansa ja siten alueen elinvoimaa. Hankkeella vahvistetaan myös Rokua Geopark alueen kytkeytymistä voimakkaammin osaksi Oulun kaupungin reittiverkostoa. Tervareitistö toimii tulevaisuudessa entistä tehokkaammin kaupungista maaseudulle ja luontoon johtavana reittinä.

Yhdyskuntasuunnittelu

Yhdyskunta- ja aluesuunnittelu konkretisoituvat kaavoittamiseksi, jota kunnat tekevät yleis- ja asemakaavatasoilla. Kaavoituksella edistetään myös hiiliviisaan ympäristön rakentumista. Oulujokivarren kunnat Muhos, Utajärvi ja Vaala ovat perustaneet yhteisen maankäytön ja elinympäristön suunnittelutiimin, jossa kaksi henkilöresurssia jaetaan tasan kolmen kunnan kesken.

Utajärvellä on käynnissä useita merkittäviä kaavahankkeita. Prosessien etenemiseen vaikuttavia tekijöitä on todella paljon. Suunnittelussa korostuu erityisesti investointien vyöryttämisen ja osittamisen mahdollisuus alueen rakentumisen mukaan. Uusiin alueisiin ei voida sitoa kerralla isoja investointeja odottamaan mahdollisia rakentajia.

Kirkonkylän taajaman asemakaavan tekninen päivitys valmistuu keväällä 2021. Tekniseen päivitykseen sisältyy tonttien käyttötarkoitusten ja tonttikokojen pieniä päivityksiä, katualueiden lohkomista sekä Kirkkotien ja Vanhantien kaduiksi muuttaminen. Uudet kadut siirtyvät ELY-keskukselta kunnan hallintaan.

Lämpötien asemakaava-alue tulee tarjoamaan tontteja kevyelle teollisuudelle ja varastorakennuksille sekä mahdollisuuksia yrittämisen ja asumisen yhdistämiseen. Alueen kaavoitus etenee ehdotusvaiheeseen vuoden 2021 aikana.

Mustikkakankaan teollisuusalueen asemakaavaa on päivitetty kahdessa osassa. Kaavoitus käynnistyi kiireellisenä vuoden 2019 keväällä. Alueella toimivien yritysten kehittymisen tarpeisiin vastataan ja uusia tontteja muodostetaan. Myös uuden pääliittymän suunnittelu on käynnissä. Mustikkakankaan alueen kaavoitus on kokonaisuudessaan valmis vuoden 2021 alussa. Mustikkakankaan ympäristön laajempi tarkastelu ja varautuminen mm. rautatieliikenteen kehityssuunnan huomiointiin johtaa osayleiskaavan laajentamiseen. Osayleiskaavan tarvearvio tehdään 2021 vuoden alussa.

Sotkajärvi-Alakylä osayleiskaavan päivittämisestä ja kaava-alueen laajentamisesta on päätetty vuoden 2019 alussa. Kaava tulee luonnosvaiheeseen vuoden 2021 kuluessa.

Rokuan asemakaavan päivittämiseen liittyvä sisältö ja tarpeet ovat jalostuneet Rokuan kehityssuunnitelman valmistumisen edetessä. Kaavas suunnitelman ja uuden kaavasisällön annetaan kehit-

tyä kehityssuunnitelman toteuttamistoimenpiteiden ohessa. Vuonna 2020 tonttikaupat ovat lisääntyneet Rokualla todella paljon aikaisempaan kysyntään nähden. Rokuan vapaa-ajan asumisen tonttitarjontaa on lisättävä kaavoituksella.

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonta hoidetaan kunnan omana palveluna 60 % henkilöresurssilla. Maankäyttö- ja rakennuslain uudistus tuo rakennusvalvontaan muutoksia, joista on virkamiestasolla keskusteltu kuntien yhteistyön tiivistämiseksi. Asia tarkentuu maankäyttö- ja rakennuslain uudistamisen myötä vuosien 2021 ja 2022 aikana.

Rakennusvalvonnan palvelutiimi koostuu rakentajan kavereista. Rakennushankkeeseen ryhtyvän tulee kokea, että hän on kuntaan tervetullut ja saa mukavaa, asiantuntevaa ja joustavaa palvelua kokonaisuutena. Osoitejärjestelmän ja kiinteistötietojärjestelmän uudistaminen pyritään saamaan valmiiksi vuonna 2021. Tehtävä on osoittautunut todella mittavaksi projektiksi.

Puistot, viheralueet

Vastuualueen tehtävänä on taajaman ja lähivirkistysalueiden hoito, rakentaminen ja kunnossapito, yleisten uimarantojen, leikkikenttien turvallisuudesta ja siisteydestä vastaaminen, kuntoilu-/ulkolureittien raivaus- sekä kunnossapitotöiden tekeminen. Tavoitteena on tehdä kuntalaisille viihtyisiä ja liikkumiseen houkutteleva ympäristö sekä hyvinvoinnin edistäminen.

Vuoden 2021 aikana suoritetaan reitistöjen ja taajama-alueiden raivauksia. Kesän 2021 aikana työt keskittyvät taajama-alueen viheralueiden urheilupaikkojen ja leikkikenttien ylläpitoon. Suunnitelmissa on tauko-/ kääntöpaikan tekeminen moottorikelkkareitin Keihäskangas-Sanginjärvi -reitin alkuun.

Toimitilapalvelut ja asunnot

Toimitilapalveluiden tehtävä on turvata kunnan ydintoiminnoille tarkoituksenmukaiset ja terveet tilat toiminnan mukaan. Kuntakonsernin kiinteistöjen teknisen ylläpidon kokonaishallinta on siirtynyt elinympäristöpalveluiden ohjaukseen 2018 vuoden aikana. Kunta ja kuntakonsernin yhtiöt ovat tehneet kaikissa yhtiöissään sitoumukset energiatehokkuussopimukseen.

Utajärven kunta on HINKU kunta. Väre hankkeen puitteissa tehty resurssiviisauden tiekartta on valmistunut vuonna 2020 ja nimetty työryhmä seuraa tavoitteiden täyttymistä vuonna 2021.

Kuntakonsernin kiinteistökannan huolto- ja korjausvelkaa on purettu suunnitelmallisesti. Kiinteistöjen ylläpitokustannukset alkavat tasaantua. Rakennusautomaatioparannusten myötä päästään kiinteistöissä keskittymään energian säästöön keskittyviin toimenpiteisiin. Kuitenkaan vuoden 2021 talousarviossa ei ole juurikaan voitu varata rahaa energiaa säästäviin toimenpiteisiin, koska huolto- ja korjausvelkaa on edelleen huomattavan paljon käyttötalouteen kohdistettuna.

Kuntalaisten perusterveydenhuollon tilojen osalta jouduttiin miettimään uusia tilaratkaisuja. Uusien terveyskeskus tilojen rakentaminen on aloitettu kesällä 2020 ja tilat ovat käytössä 2021 marraskuussa. Suvituulen kiinteistön toiminta on loppunut kesällä 2020 ja kiinteistöstä on katkaistu vedet ja lämmitys. Kiinteistön purkamista ja sen aikataulua aletaan suunnitella vuoden 2021 aikana.

Utajärven yhtenäiskoulun rakennus koostuu kahdesta osasta. Alkuperäisestä 50-luvulla rakennetusta osasta sekä uudesta vuonna 2011 valmistuneesta rakennuksesta. Koulun vanhassa osassa on tehty peruskorjausluontaisia korjauksia 2015 vuodesta lähtien. Tavoitteena on ollut jatkaa vanhan koulun käyttöä näillä toimenpiteillä 10 vuodella. Koulun tilatarpeiden arviointia tehdään ja seurataan jatkuvasti mm. sisäilmatyöryhmän toimesta. Koulun tiloihin on asennettu Freesi-sisäilmanseuranta, jonka avulla voidaan reagoida mahdollisiin sisäilman laadun poikkeamiin jo ennen kuin käyttäjät huomaavat mitään poikkeavaa. Oppilasmäärän kehityksen suunta ja tulevaisuuden tilatarpeet pyritään kartoittamaan vuoden 2021 aikana, jotta uusia tilasuunnitelmia voidaan ruveta rauhallisella aikataululla suunnittelemaan.

Asuinrakennuksiin on varattu muutaman vuokra-asunnon remontin verran rahaa korjauksiin. Vuokra-asumisen kehittämiseen sekä muuhun asumisen olosuhteiden parantamiseen koottiin työryhmä laatimaan suunnitelmaa. Toimitilapalvelut tekevät pienemmät remontit omana työnä. Vakituisia kirvesmiehiä on yksi henkilöä. Kiinteistöhoitajia on neljä, joista yksi toimii toimitilapalveluiden esimiehenä. Lisäksi on kaksi oppisopimusopiskelijaa ja ympäristötöiden työnjohtaja. Kiinteistöhoitoon ja vesi- ja viemärlaitoksen kesken aloitettiin työnkierto vuonna 2020. Työnkiertoon osallistuu neljä henkilöä. Kierto havaittiin toimivaksi ja sitä jatketaan edelleen vuonna 2021.

Kiinteistöhoito päivystää virka-ajan ulkopuolella viikonloppuisin ja arkipyhinä. Normaali arkipäivinä virka-ajan ulkopuolella ei ole päivystystä. Päivystyksen pyörittäminen vaatii paljon resursseja.

Infrapalvelut

Infrapalvelut tuottavat kuntakonsernille teiden, katuvalaistuksien ja liikuntareittien ylläpidon sekä kunnallistekniikan. Rakentamisen tulee tapahtua tarvelähtöisesti. Siellä, missä saadaan myytyä tontteja rakentamiseen, toteutetaan kaikki tarvittavat infrarakentamisen toimet. Tarvittaessa näiden rakentamiseen anotaan määrärahaa erikseen. Elinympäristöpalveluiden keskeinen tehtävä on tukea kunnan elinvoimaa mahdollistamalla investointien toteutuminen.

Infrapalveluiden henkilöstöresurssi on uusitun organisaation mukaisesti 1 toimihenkilö, 1 työnjohtaja ja 3 asentajaa. Osa tilapalveluiden ja infrapalveluiden työntekijöistä on työnkiertojärjestelmässä. Katujen ja teiden talvikunnossapidon kustannukset ovat erittäin voimakkaasti kasvaneet. Kokonaistalouden menoissa kustannukset näyttelevät merkittävää osaa. Tulevaisuuden haasteena on säilyttää nykyinen palvelutaso. Katujen ja katuvalaistuksien kunnostamiseen ei ole talousarvioissa varattuna kunnostusrahaa.

Ruokapalvelut

Utajärven kunnan ateriapalvelujen tavoitteena on valmistaa hyvää, maukasta, terveellistä, monipuolista, kohtuuhintaista kotiruokaa huomioiden asiakkaat, ruokavaliot sekä suomalaiset ravitsemussuositukset. Aterioiden hinnat lasketaan keittiön kokonaiskustannuksista suoriteperusteisesti.

Henkilöstö toimii samassa tiimissä, yhtenäisessä työvuorotaulukossa, lukuun ottamatta päiväkodin keittiön työntekijää. Toiminnan ohjausjärjestelmä on Jamix-ruokatuotanto-ohjelma. Käytämme kuuden viikon kiertävää seudullista ruokalistapohjaa, joka vaihtuu kaksi kertaa vuodessa. Ruokalistassa huomioidaan juhlapyhät sekä teemaviikkoja ja -päiviä järjestetään tilanteen mukaan. Raaka-aineiden ja muiden ateriapalvelussa tarvittavien tuotteiden hankinnassa noudatetaan Monetrin laatimaa/kilpailuttamaa osto-ohjeistusta. Lähiruokaa käytetään edistämään mahdollisuuksien ja tarjonnan mukaan. Reilun kaupan kahvia käytetään vieraskahvituksissa sekä muita Reilun kaupan tuotteita mahdollisuuksien mukaan.

Ruokapalvelujen rakennemuutos on kokonaisuudessaan toiminnassa vuoden 2021 alusta. Kunnassa on yksi Utajärven koululla toimiva keskuskeittiö sekä kolmen kunnan yhteinen ruokapalvelupäällikkö. Lisäksi päiväkodin ja vuodeosaston keittiöt toimivat jakelukeittiöinä. Soteateriat (kotipalvelu, Metsolan, toimintakeskuksen, päivätoiminnan) sekä muut Oulunkaaren ateriapalvelut hoidetaan keskuskeittiöltä. Vallitsevan tilanteen vuoksi ulkopuolista henkilökuntaruokailua ei ole suunniteltu vuodelle 2021. Kustannussäästöjen ja toimitusvarmuuden vuoksi jatketaan toiminnallisten muutosten suunnittelua mm. kotipalveluaterioiden ja ruoanvalmistuksen osalta.

Siivouspalvelut

Kunnan siivouspalvelun toiminta-ajatuksena on tuottaa ympäristöä säästävää ja kiinteistön arvon säilyttävää ylläpito- ja perussiivousta kunnan kiinteistöille. Siivouksen kustannukset ovat talousarviossa kunkin kiinteistön kustannuksissa. Aineiden ja välineiden hankinnassa noudatetaan Oulun konttorin kilpailuttamia hankintaohjeita.

Henkilöstö toimii samassa tiimissä, yhtenäisessä työvuorotaulukossa ja työnkierto on voimassa. Toiminta jatkuu suunnitelmien mukaan ja palvelukuvauksia päivitetään tarvittaessa. Ostopalveluna on vuodeoston viikonloppu- ja arkipyhäsiivous, sekä varikon tilojen, iltakodin ja veteraanitalon saunojen siivous. Uuden terveyskeskuksen valmistumisen myötä kiinteistöön tehdään mitoitus ja toiminta järjestetään tämän mitoituksen mukaisesti.

4.2.3. Asunto-osakeyhtiöt

Aravavuokratat

ARA-asunnot ovat ns. sosiaalista asuntotuotantoa. Rahoituksen ehtoihin liittyy sosiaalinen elementti, jonka vuoksi asuntojen käyttö ja luovutus on eri tavoilla rajoitettu. Vuokratalon omistajan on valittava asukkaat valtion tuella rakennettuihin vuokra-asuntoihin aravarajoituslain, vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeus-talolainojen korkotuesta annetun lain sekä asukkaiden valinnasta arava- ja korkotukivuokra-asuntoihin annetun valtioneuvoston asetuksen mukaisesti. Asukkaiden valinta perustuu sosiaaliseen tarkoituksenmukaisuuteen ja taloudelliseen tarpeeseen.

Molemmissa taloyhtiöissä on hallinnon kulut arvioitu edellisten vuosien mukaisina. Yhtiöt maksavat kunnalle korvauksen isännöinnistä ja erikseen määritellyn toimistokulukorvauksen. Tilitoimiston kanssa jatkuvat sopimukset kirjanpidon, vuokraeskontran ja ostoreskontran hoidosta. Maksuliikenne hoidetaan omana työnä asuntotoimistossa. Järvenneidon ja Mäyrän kiinteistönhoidon sopimukset on voimassa 31.5.2021 saakka. Kiinteistönhuolto sekä auraus- ja hiekoitustyöt ajalle 1.6.2021 – 31.5.2024 kilpailutetaan kevään aikana.

Asuntotoimistossa työskentelee yksi isännöitsijä, joka samalla toimii yhtiöiden toimitusjohtajana. Yhtiöt ostavat teknisen asiantuntijan palvelut Utajärven kunnalta. Isännöitsijä hoitaa Kiinteistö Oy Järvenneidon ja Kiinteistö Oy Mäyrän vuokratotaloyhtiöiden lisäksi kunnan suoraan omistamien 48 huoneiston vuokrasopimuksiin, vuokravalvontaan ja isännöintiin liittyvät tehtävät sekä Utajärven kunnan yleiset asuntotoimen tehtävät.

Kiinteistö Oy Järvenneito

Kiinteistö Oy Järvenneidolla on vuokrattavia asuntoja yhteensä 106 kpl. Tuotot arvioidaan noin 94 % käyttöasteen mukaan. Pitkäaikaisia lainoja lyhennetään 174.289,11 €. Yhtiöllä on asuntojen käyttöarvoon perustuva tasattu kokonaisvuokra, jota on arvioitu erikseen pienten asuntojen osalta. Kaikki vuokrat sisältävät lämmön. Yhtiön kiinteistöissä aloitettiin vuoden 2016 aikana kulu- tukseen perustuvan vesimaksun periminen. Vuonna 2021 vuokria ei koroteta.

Vuodelle 2021 ei taloihin ole suunniteltu suurempia korjaustoimenpiteitä, ainoastaan pakollisia huoltotyön tyyppisiä toimenpiteitä. Kohteen Utahonka I/II (Honkatie 1) osalta kehittämistoimenpi- teet ovat edenneet ja kohteen talo B puretaan kevääseen mennessä.

Kiinteistö Oy Mäyrä

Kiinteistö Oy Mäyrä omistaa ja hallinnoi kerrostaloa, jossa on 23 asuntoa. Vähemmistöosakkaana on Stora Enso Oyj. Vuodelle 2021 asuntojen käyttöasteeksi on arvioitu noin 94 %. Vuonna 2021 vuokria ei koroteta. Kuntarahoituksen laina maksetaan loppuun helmikuussa 2021. Utajärven kun- nalle olevan peruskorjausaikaisen lainan lyhennykset alkavat syksyllä ja laina maksetaan takaisin 10 vuoden maksuajalla. Vuodelle 2021 ei ole suunniteltuja remontteja mutta tuuletusparvekkei- den korjaustarpeet selvitetään tulevan vuoden aikana.

	KIINTEISTÖ OY JÄRVENNEITO	KIINTEISTÖ OY MÄYRÄ
Kunnan omistusosuus	100 %	82 %
VUOKRATUOTOT 100 %	637.092,00	128.373,48
Arvio tyhjänä olost	40.200,00	8.400,00
Korjauksiin	77.640,00	17.080,00
Lainojen lyhennykset	174.289,11	14.913,89
TILIKAUDEN TULOS	-0,75	+ 1,02
Lainasaldo 31.12.2020	1.272.090,81	78.488,93

Kiinteistöosakeyhtiöiden toiminnalliset tavoitteet:

Asia	Tavoite
1. Kysyntää vastaavat, toimivat vuokra-asunnot	- korkea käyttöaste ja hyvä asukastyytyväisyys
2. Vuokra-asuntojen kunnossapitäminen, asukasviihtyvyyden ylläpito ja parantaminen	- asuntojen kosteusmittaus aina muuttojen yhteydessä ja remontointi tarpeen mukaan, resurssien mukaan. Epäkelpoja asuntoja ei vuokrata ennen remonttia. - asukaskokouksia vuosittain, vähintään 1/vuosi/yhtiö
3. Kehittämistoimenpiteet	- salkutuksen päivittäminen - asuntokannan kehittäminen, asumisen kehittämisen työryhmässä mukana olo

5. HYVINVOINTIPROSESSI

Vuonna 2018 käyttöön otetun organisaatiouudistuksen mukaisesti kunnan hyvinvointiprosessi käsittelee kunnan hyvinvointi- ja sivistyspalvelukokonaisuudet. Hyvinvointipalveluihin kuuluu Oulunkaaren sosiaali- ja terveydenhuolto-, maahanmuutto- ja työllisyyspalvelut. Sivistyspalvelukokonaisuuteen sisältyvät vapaa sivistystyö-, vapaa-aika-, varhaiskasvatus- ja koulupalvelut.

5.1. Hyvinvointipalvelut

Hyvinvointipalvelujen palvelualue kattaa kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisen, työllisyyspalvelut (työpaja, nuorten työpaja, (etsivä nuorisotyö), kuntouttava työtoiminta, nuorten kesätyöllistäminen), maahanmuuttajapalvelut ja Oulunkaaren kuntayhtymältä ostettavat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut.

5.1.1. Hyvinvointipalveluiden käyttötalouden määrärahat

Ulkoinen ja sisäinen	TP 2019	TA 2020	Budj. 2021	Muutos % v.20-21	Muutos % v.19-21
HYVINVOINTIPALVELUT					
Myyntituotot	114 307	106 000	106 000	0,0	-7,3
Maksutuotot	139				-100,0
Tuet ja avustukset	280 767	254 000	265 000	4,3	-5,6
Muut toimintatuotot	18				-100,0
TOIMINTATUOTOT	395 231	360 000	371 000	3,1	-6,1
Henkilöstökulut	-848 703	-894 570	-862 240	-3,6	1,6
Palvelujen ostot	-11 115 255	-11 100 160	-11 602 320	4,5	4,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-14 726	-25 500	-25 500	0,0	73,2
Avustukset	-40 717	-50 000	-50 000	0,0	22,8
Muut toimintakulut	-22 637	-35 490	-41 890	18,0	85,1
TOIMINTAKULUT	-12 042 038	-12 105 720	-12 581 950	3,9	4,5
TOIMINTAKATE	-11 646 807	-11 745 720	-12 210 950	4,0	4,8

5.1.2. Hyvinvointipalveluiden toiminnalliset tavoitteet

Hyvinvointipalveluiden strategian toimenpanoa tukevat vuoden 2021 toimenpiteet ovat seuraavat:

LISÄÄ TYÖPAIKKOJA	
VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2021	Vuoden 2021 toimenpiteet
Valtuustotason toimenpiteet 2018 – 2021	
Työttömyysprosentti alle Pohjois-Pohjanmaan keskiarvon. Kehitetään omia työllisyyspalveluita huomioiden maakuntauudistuksen vaikutukset.	Työllisyysuunnitelman mukainen toiminta. Seurataan aktiivisesti työllisyyspalveluiden toimialaan kohdistuvia muutoksia ja mukautetaan omaa toimintaa nämä muutokset huomioiden.
Sähköisten palveluiden määrä ja käyttö lisääntynyt Uudenlaisten innovaatioiden kehittäminen sujuvan arjen mahdollistamiseksi.	Osallistuminen sähköisten palveluiden kehittämiseen ja edistämiseen.

LISÄÄ ASUKKAITA	
VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2021 Valtuustotason toimenpiteet 2018 – 2021	Vuoden 2021 toimenpiteet
Vähintään 2 % kuntalaisista on maahanmuuttajia Kunta ottaa vuosittain kiintiöpakolaisia ja henkilöitä hätätapaustilalta sekä oleskeluluvan saaneita turvapaikanhakijoita ja Euroopan sisäisiä siirtoja yhteensä noin 32-35 henkilöä	Prosessien kehittäminen Löydä kotisi Pohjois-Pohjanmaalta -hankkeen tukemana sekä toimintojen jalkauttamisen tukeminen myös hankkeen päättymisen jälkeen.
Palveluiden laatu ei laske ja niitä arvioidaan ja kehitetään säännöllisesti. Arvioidaan palvelujen laatua ja kehitetään sekä uudistetaan tapaa toimia arvioinnin ja hyvinvointikertomuksen sekä kuntalaisen tuottaman tiedon pohjalta. Palkitaan uusien ideoiden kokeilemisesta ja keksitään uusia tapoja kannustaa kuntalaisia huolehtimaan aktiivisesti omasta ja läheistensä hyvinvoinnista.	Laatutyömenetelmien käyttö on vakiintunut osaksi normaalia toimintaa ja sen kehittämistä sekä johtamista. Kehitetään palkitsemisjärjestelmiä.
Kuntalaisten hyvinvointi edistyy Onnellisuuskyselyn tulokset eivät laske. Prosessit ja toiminta sitoutuvat hyvinvointikertomuksen mukaisten painopisteiden toimeenpanoon.	Hyte-korttien mukaiset toimenpiteet. Oulunkaaren kuntayhtymän järjestämissopimuksessa kirjatut toimenpiteet.

KUNNAN VETO- JA PITOVOIMA	
VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2021 Valtuustotason toimenpiteet 2018 – 2021	Vuoden 2021 toimenpiteet
Kunnan ja Rokua Geopark alueen brändi on vahvistunut Utajärven brändin rakentaminen ja markkinointia onnellisen yhteisön ympärille.	Brändityön toteuttaminen suunnitelman mukaisesti
Kuntalaiset löytävät ja saavat tiedon helposti yhteisistä asioista. Kuntalaiset aktiivisesti mukaan kunnan kehittämiseen ja toimenpiteiden suunnitteluun.	Viestinnän monikanavaisuus osana normaalia toimintaa.

Tiedottamista kehitetään nykyaikaiseksi ja kuntalaisia osallistavaksi.	Kunta (toimijat kunnassa) järjestävät infotilaisuuksia eri kylillä vuosittain. Ajankohta- ja aihepyynnöt saadaan pääasiassa kyläseurojen kautta Elinvoimaryhmään sekä kulttuuripalveluiden järjestämien järjestöpalavereiden (väh. 2 / vuosi) kautta. Infotilaisuuksissa voidaan käyttää ulkopuolisia asiantuntijoita.
Kuntalaiset aktiivisesti mukaan kunnan kehittämiseen ja toimenpiteiden suunnitteluun.	
Tiedottamista kehitetään nykyaikaiseksi ja kuntalaisia osallistavaksi.	

Kuntalaisten hyvinvoinnin edistämistyötä toteutetaan vakinaistamalla hyvinvointikoordinaattorin työsuhde vuoden 2021 alusta lukien. Hyvinvointikoordinaattori tehtävä sisältää kuntalaisten hyvinvoinnin edistämistyön lisäksi maahanmuuttotyön ohjaajan tehtävät.

Maahanmuuttopalvelujen palvelusuunnitelma on kaikkien kunnassa olevien maahanmuuttajien kotouttaminen, ohjaus ja neuvonta, erityisesti pakolaistaustaisten kuntalaisten. Maahanmuuttopalvelut toimivat kotouttamista ohjaavan lain ja Utajärven kotouttamissuunnitelman mukaisesti yhteistyössä kunnan ja Oulunkaaren kuntayhtymän eri toimijoiden sekä muiden viranomaisahojen ja vapaaehtoistoimijoiden kanssa. Vuosina 2019 – 2021 toteutetaan yhdessä Pudasjärven kaupungin kanssa Löydä kotisi uudestaan Pohjois-Pohjanmaalta-hanketta, jonka yhteydessä kehitetään kuntaan pysyvää toimintamallia perheiden alkuvaiheen kotoutumiseen. Kyseessä on strategian toimeenpanoa tukeva hanke, jolla pyritään kunnan väkiluvun kasvattamiseen.

Työllistämispalveluiden palvelusuunnitelma on hoitaa työllisyyttä ratkaisukeskeisellä toimintamallilla, jossa keskitytään yksilön vahvuuksien vahvistamiseen ja niiden esteiden poistamiseen, jotka ovat työllistymisen esteenä. Toiminta lähtee yksilön tarpeesta ja se on luonteeltaan moniammatillista verkostotyötä.

Työllisyysuunnitelmassa vuodelle 2020 työllistämispalvelujen ensisijaisiksi kohderyhmiksi määritellään alle 30-vuotiaat nuoret, vähintään 300 päivää työmarkkinatukea työttömyyden perusteella saaneet henkilöt ja moniammatillisen yhteispalvelun (TYP) asiakkaat.

Nuorten työpajatoiminnan palvelusuunnitelma on toteuttaa nuorten työpajatoimintaa seinättömän työpajamallin mukaisesti ja tarjota nuoren tarpeesta lähtevää yhteiskuntaan sijoittumista tukevaa ja voimavaraistavaa toimintaa yksilöllisesti. Tavoitteena on nuoren osallisuuden tukeminen ja yhteiskuntaan sijoittuminen, koulutusvalmiuksien parantaminen, opintojen loppuun suorittamisen edistäminen ja tukea avoimille työmarkkinoille sijoittumista.

Nuorten työpajatoiminnan toteuttamiseen haetaan valtionavustusta vuodelle 2021, mutta avustuksen saaminen on epävarmaa, koska nuorten työpajalla ei ole resursoitu opetus- ja kulttuuriministeriön linjauksen mukaista kahta henkilötyövuotta. Nuorten työpajan palveluja on kuvattu tarkemmin Utajärven nuorten työpajan toiminta- ja kehittämissuunnitelmassa vuodelle 2021.

Etsivän nuorisotyön palvelusuunnitelma on kohderyhmään kuuluvien nuorten tavoittaminen, tukeminen ja auttaminen tarvittaessa sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään heidän kasvuaan ja itsenäistymistään sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille.

Etsivään nuorisotyöhön haetaan valtionavustusta 28 000 euroa. Budjetti on sivistyspalvelujen alaisuudessa. Kyseisiä palveluja on kuvattu tarkemmin Utajärven etsivä nuorisotyö 2021 - suunnitelma toiminnasta -asiakirjassa.

Kuntayhtymän johtajan katsaus

Vuoden 2021 talousarviota on valmisteltu poikkeuksellisen epävarmassa toimintaympäristössä. Covid-19 -pandemian etenemistä ja sen aiheuttamia vaikutuksia ei pystytä varmuudella ennustamaan. Vuonna 2020 koronaepidemian kustannusvaikutus on kuntayhtymässä arviolta 1.7 M€. Koronakustannuksia on korvattu kunnille, mutta julkisen talouden ja erityisesti kuntatalouden tilanne jatkuu haastavana. Valtiovarainministeriön taloudellisen katsauksen mukaan bruttokansantuotteen arvioidaan supistuvan vuoden 2020 aikana 4,5 % ja talouden toipuminen on hidasta. Julkisen talouden alijäämä ennustetaan kasvavan rajusti ja julkisyhteisön velka nousee ennusteen mukaan n. 70 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Väestöennusteiden mukaan väestömäärän ennustetaan vähenevän kaikissa Oulunkaaren jäsenkunnissa. Myös ikärakenteen muutos vaikuttaa palvelutarpeisiin. Ikävakioitu sairastavuus ja sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeet ovat Oulunkaaren jäsenkunnissa korkealla tasolla maan keskitasoon verrattuna.

Sote-uudistuksen valmistelu jatkuu pääministeri Marinin hallituskaudella. Uudistuksen tavoitteena on turvata palvelujen yhdenvertainen saatavuus. Sote-keskusohjelman ja rakennehankkeiden osiot ovat käynnistyneet alueellamme sekä Pohjois-Pohjanmaalla, että Lapissa. Yhteistoiminta-alueiden tasolla kehitetään sisällöllisesti mm. lasten ja nuorten mielenterveyspalveluja sekä valmistellaan Pohjois-Suomen osaamisen tukikeskustoimintamallia (OT-keskus). Tässä työssä jatketaan edellistä lapsiperheiden kehittämisohjelman (LAPE) kehittämistyötä erityisen vaativan tason yhteensovitettujen palvelujen osalta. POPsoten -rakennehankkeiden puolella Oulunkaari koordinoi Pohjois-Pohjanmaan sote-palvelustrategiatyön valmistelua sote-uudistuksen esivalmisteluvaiheessa. Osana tätä työtä valmistellaan mm. POPalueen tilannekuvaa Simo mukaan lukien alueelliset erityispiirteet huomioiden. Tulevat hyvinvointialueet järjestävät palvelut pääosin julkisina palveluina, joita yksityiset-, sekä kolmannen sektorin palvelut täydentävät. Monituottajuus on osa palvelujen tuottamista jatkossakin. Hyvinvointialueiden monialaisuus ja verotusoikeus selvitetään parlamentaarisesti erikseen. Hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle alkuvaiheessa siirtyisivät sote-palvelut ja pelastustoimi. Tulevien hyvinvointialueiden rahoitus pohjautuisi alkuvaiheessa pääsääntöisesti tarveperusteiselle valtion rahoitukselle. Tarveperusteinen rahoitusjärjestelmä suosii alueita, joissa on korkeat palvelutarpeet.

Osana peruspalvelujen vahvistamista kehitetään matalan kynnyksen palveluja sekä kiireettömän hoidon palveluja hoitotakuun kiristymisen myötä. Henkilöstömitoitukset tarkentuvat ikäihmisten

palveluissa ja lastensuojelussa. LAPE-aikana kehitetyt perhekeskukset tulevat olemaan osa tulevaisuuden sote-keskuksia. Kuntien kanssa yhteistyössä kehitetään edelleen ihmislähtöisiä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen toimintoja. Mikäli sote-uudistuksen lait hyväksytään kesään 2021 mennessä, siirtyy soten järjestämisvastuu uusille perustettaville hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta lähtien. Kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen yhteistoimintavelvoitteita koskevaa Paras-lakia on jatkettu sote-uudistukseen valmistautuessa. Nykyisten yhteistoiminta-alueiden kehittämistyö jatkuu keskeytyksettä. Oulunkaaren osalta tulee valmistella myös kuntapalvelu-toimiston jatkoa, mikäli soten järjestämisvastuu siirtyy uudelle hallinnolliselle rakenteelle. Tähän valmistaudutaan jo vuonna 2021.

Elinkeinojen kehittämisessä kuntayhtymän rooli elinkeinoneuvonnassa ja hankkeiden hallinnoinnissa on päättynyt ja Oulunkaaren työterveyshuollon palvelut ovat jatkuneet yhtiömuodossa. Kuntapalvelutoimiston osalta tiivis yhteistyö jäsenkuntien kanssa jatkuu. Yhteinen tietohallinto antaa valmiuksia IT-toimintaympäristön aktiiviseen kehittämiseen palvelutuotannon tarpeet huomioon ottaen. Digitaalisten palvelujen kehittämistyö on oleellinen osa tietohallinnon kehittämistoimintaa sosiaali- ja terveyspalveluissa sekä muissa palveluissa.

Omistajaohjauksen neuvottelukunnan työ on käynnistynyt hyvin. Vuoden 2020 aikana uudistettiin kuntaneuvotteluprosessi ja vuodelle 2021 laaditaan koko kuntayhtymää koskeva yhteinen palvelujen järjestämissopimus, joka pohjautuu syksyllä 2020 päivitettyyn kuntayhtymän strategiaan. Strategiset tavoitteet määrittelevän järjestämissopimuksen lisäksi palvelutuotannon johto on laatinut palvelujen toimeenpanosuunnitelman, jossa määritellään konkreettiset tavoitteet ja keinot strategisten tavoitteiden toteutumiseksi. Toimeenpanosuunnitelmaan sisällytetään myös omistajaohjauksen neuvottelukunnan ja kuntien linjaamat talouden tasapainotustoimet. Sisällöllisiin kehittämiskohteisiin on sisällytetty sekä sote-uudistuksen valtionavustushankkeisiin sisältyvät toimenpiteet että Oulunkaaren omat kehittämishankkeet. Panostuksia saadaan mm. matalan kynnyksen palvelujen kehittämistyöhön ja digitaalisiin palveluihin. Mielentuki-toimintamalli laajenee nyt kaikkiin jäsenkuntiin ja ikääntymisteknologisten palvelujen mahdollisuuksia tutkitaan. Kuntayhteistyön tiivistäminen mahdollistaa palvelujen yhteensovittamista entistä vahvemmin osaamisen vahvistamiseksi ja peruspalvelujen turvaamiseksi alueella.

Kuntayhtymän vuoden 2021 talousarvion toimintakulujen loppusumma on 135 562 052 € (+4,13 % edellisen vuoden talousarvioon verrattuna). Sosiaali- ja terveyspalvelutuotannon nettokustannukset kasvavat 3,7 % vuoden 2020 talousarvioon verrattuna ja 1% vuoden 2019 tilinpäätökseen verrattuna. Kunnittainen vaihteluväli sosiaali- ja terveyspalvelutuotannon nettokustannusten (oma toiminta ja erikoissairaanhoidon) kasvun osalta on 2,7 - 4,3 % vuoden 2020 talousarvioon verrattuna. Talouden tasapainottamisen työ jatkuu yhtymähallituksen nimeämän talouden tasapainotustyöryhmän periaatteiden mukaisesti vuoden 2022 loppuun saakka. Oulunkaaren pitkän aikavälin sote-kustannukset peilaavat väestön palvelutarpeita.

Leena Pimper-Koivisto
kuntayhtymän johtaja

Talousarvio 2021

	TP	TA	TA	Muutos TA 2020-> TA 2021	
	2019	2020	2021	€	%
Utajärven perhepalvelut					
Tuotot	299 025	407 674	616 753	209 079	51,3
Kulut	-2 964 435	-2 904 291	-3 467 418	563 127	19,4
Kate	-2 665 410	-2 496 617	-2 850 665	354 048	14,2
<i>Henkilöstömenot</i>	<i>-1 153 368</i>	<i>-1 213 919</i>	<i>-1 410 572</i>	<i>196 653</i>	<i>16,2</i>
<i>Palvelut</i>	<i>-1 237 481</i>	<i>-1 218 359</i>	<i>-1 468 906</i>	<i>250 547</i>	<i>20,6</i>
<i>Kuntien tukipalvelut</i>	<i>-173 663</i>	<i>-169 942</i>	<i>-176 140</i>	<i>6 198</i>	<i>3,6</i>
Utajärven terveystoimet					
Tuotot	1 063 425	853 200	881 340	28 140	3,3
Kulut	-3 477 289	-3 407 322	-3 492 015	84 693	2,5
Kate	-2 413 864	-2 554 122	-2 610 675	56 553	2,2
<i>Henkilöstömenot</i>	<i>-1 965 629</i>	<i>-1 988 099</i>	<i>-2 021 145</i>	<i>33 046</i>	<i>1,7</i>
<i>Palvelut</i>	<i>-909 684</i>	<i>-741 433</i>	<i>-766 749</i>	<i>25 316</i>	<i>3,4</i>
<i>Kuntien tukipalvelut</i>	<i>-347 917</i>	<i>-285 845</i>	<i>-486 603</i>	<i>200 758</i>	<i>70,2</i>
Utajärven vanhuspalvelut					
Tuotot	1 019 853	879 722	909 019	29 297	3,3
Kulut	-3 689 763	-3 445 595	-3 536 513	90 918	2,6
Kate	-2 669 910	-2 565 873	-2 627 494	61 621	2,4
<i>Henkilöstömenot</i>	<i>-1 733 557</i>	<i>-1 369 397</i>	<i>-1 499 037</i>	<i>129 640</i>	<i>9,5</i>
<i>Palvelut</i>	<i>-1 363 431</i>	<i>-839 117</i>	<i>-1 734 993</i>	<i>895 876</i>	<i>106,8</i>
<i>Kuntien tukipalvelut</i>	<i>-268 955</i>	<i>-257 165</i>	<i>-264 975</i>	<i>7 810</i>	<i>3,0</i>
Oma toiminta yhteensä					
Tuotot	2 382 303	2 140 596	2 407 112	266 516	12,5
Kulut	-10 131 488	-9 757 208	-10 495 946	738 738	7,6
Kate	-7 749 185	-7 616 612	-8 088 834	472 222	6,2
<i>Henkilöstömenot</i>	<i>-4 852 554</i>	<i>-4 571 415</i>	<i>-4 930 754</i>	<i>359 339</i>	<i>7,9</i>
<i>Palvelut</i>	<i>-3 510 596</i>	<i>-2 798 909</i>	<i>-3 970 648</i>	<i>1 171 739</i>	<i>41,9</i>
<i>Kuntien tukipalvelut</i>	<i>-790 535</i>	<i>-712 952</i>	<i>-927 718</i>	<i>214 766</i>	<i>30,1</i>
Esh					
Tuotot	0	0	0	0	0,0
Kulut	-3 216 928	-3 355 000	-3 355 000	0	0,0
Kate	-3 216 928	-3 355 000	-3 355 000	0	0,0
Yhteensä					
Tuotot	2 382 303	2 140 596	2 407 112	266 516	12,5
Kulut	-13 348 416	-13 112 208	-13 850 946	738 738	5,6
Kate	-10 966 113	-10 971 612	-11 443 834	472 222	4,3
Soten hankkeet	-9 891	-14 388	-18 569	4 181	29,1
Yhteensä	-10 976 004	-10 986 000	-11 462 403	476 403	4,3

Kuntien tukipalvelut sisältävät jäsenkunnan laskuttamat ateriat- ja siivouspalvelut sekä toimitila-
vuokrat. Ateriat ja siivoukset sisältyvät myös palvelujen ostojen summiin.

Asukkaat 01.01.2020	li	Pj	Uj	Va	Si	Yht
Asukkaat	9 844	7 873	2 676	2 792	2 988	26 173
%	37,61	30,08	10,22	10,67	11,42	100,00
Asukkaat POPsote	9 844	7 873	2 676	2 792	1 494	24 679
%	39,89	31,90	10,84	11,31	6,05	100,00
Asukkaat	9 844	7 873	2 676	2 792		23 185
%	42,46	33,96	11,54	12,04		100,00
Asukkaat	9 844	7 873	2 676			20 393
%	48,27	38,61	13,12			100,00

HALLINTO

HALLINTO		Kunnat					Maksuosuus	li	Pudasjärvi	Utajärvi	Vaala	Simo	Yhteensä
Kp	Nimi	li	Pj	Uj	Va	Si							
1101	Yhtymävaltuusto	x	x	x	x	x	26 940	10 132	8 104	2 754	2 874	3 076	26 940
1102	Tarkastuslautakunta	x	x	x	x	x	32 680	12 291	9 830	3 341	3 486	3 731	32 680
1103	Yhtymähallitus, tiimit	x	x	x	x	x	42 890	16 131	12 902	4 385	4 575	4 896	42 890
1201	Yleinen toimisto	x	x	x	x	x	376 446	141 586	113 237	38 489	40 157	42 976	376 446
1204	Arkisto	x	x	x	x	x	46 540	17 504	14 000	4 758	4 965	5 313	46 540
1205	Viestintä	x	x	x	x	x	93 480	35 159	28 119	9 558	9 972	10 672	93 480
1206	Tietohallinto	x	x	x	x	x	126 404	47 542	38 023	12 924	13 484	14 431	126 404
HALLINTO YHTEENSÄ							745 380	280 347	224 215	76 210	79 513	85 095	745 380

KUNTAPALVELUTOIMISTON TUOTANTO

Kuntapalvelutoimisto	Maksuosuus	li	Pudasjärvi	Utajärvi	Vaala	Simo	Kunnat yhteensä	Oulunkaari	Kaikki yhteensä
Henkilöstöpalvelut	703 580	129 065	92 454	57 834	45 973	38 720	364 046	339 534	703 580
Talouspalvelut	1 123 060	235 275	188 910	142 917	100 619	77 186	744 907	378 153	1 123 060
Tietopalvelut	2 082 920	543 379	317 775	139 947	176 236	120 500	1 297 837	785 083	2 082 920
Kuntapalvelutoimisto yhteensä	3 909 560	907 719	599 139	340 698	322 828	236 406	2 406 790	1 502 770	3 909 560

Oulunkaaren työterveys Oy:n maksuosuus 22.044 € Tietopalveluiden palveluista on sisällytetty Oulunkaaren lukuun. Mahdolliset kuntien tytäryhtiöiden luvut on sisällytetty peruskuntien lukuun.

SOTEN TUOTANTO

SOTE-HANKKEET		Kunnat					Maksuosuus	li	Pudasjärvi	Utajärvi	Vaala	Simo	Yhteensä
Kp	Nimi	li	Pj	Uj	Va	Si							
4802	SOTE-osallisuushankkeet	x	x	x	x	x	89 024	35 510	28 400	9 653	10 072	5 389	89 024
4836	Vetoa ja pitoa kuntatyöhön	x	x	x	x	x	26 587	10 000	7 998	2 718	2 836	3 035	26 587
4837	Lähde! Taiteesta osallisuutta	x	x	x	x	x	37 913	14 260	11 404	3 876	4 044	4 328	37 913
4839	POPsoite, soite-palvelustrategia	x	x	x	x	x	11 976	4 777	3 821	1 299	1 355	725	11 976
4899	Soten kehittämistoiminta	x	x	x	x	x	10 000	3 761	3 008	1 022	1 067	1 142	10 000
SOTE-HANKKEET YHTEENSÄ							175 500	68 307	54 631	18 569	19 374	14 619	175 500

Simon maksuosuus on kustannuspaikoilla 4802 ja 4839 poikkeuksellisesti 50% asukasluvun mukaan.

	Maksuosuus	li	Pudasjärvi	Utajärvi	Vaala	Simo	Yhteensä
Soten tuotanto							
Perhepalvelut	25 949 417	8 548 980	8 524 293	2 850 665	3 826 283	2 199 196	25 949 417
Terveyspalvelut	22 547 515	7 019 209	7 207 505	2 610 675	3 128 731	2 581 395	22 547 515
Vanhuspalvelut	23 272 911	6 387 565	8 330 165	2 627 494	2 869 327	3 058 360	23 272 911
Oma tuotanto yhteensä sis soten hankkeet	71 945 343	22 024 061	24 116 594	8 107 403	9 843 715	7 853 570	71 945 343
Erikoissairaanhoido	36 280 606	11 570 000	11 273 106	3 355 000	5 082 500	5 000 000	36 280 606
SOTE YHTEENSÄ	108 225 949	33 594 061	35 389 700	11 462 403	14 926 215	12 853 570	108 225 949

Kuntien maksuosuudet yhteensä	Maksuosuus	li	Pudasjärvi	Utajärvi	Vaala	Simo	Yhteensä
V 2021	111 378 119	34 782 127	36 213 054	11 879 310	15 328 556	13 175 072	111 378 119

5.2. Sivistyspalvelut

Utajärven kunnan sivistyspalvelut tarjoaa kuntalaisille kehittyneet, asiakaslähtöiset palvelut, jotka tukevat kuntalaisen edellytyksiä elinikäiseen henkiseen, sosiaaliseen ja fyysiseen hyvinvointiin. Sivistyspalveluiden toimialaan kuuluvat varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus, lukio, kansalaisopisto, kirjasto, kulttuuri, vapaa-aika, etsivä nuorisotyö, liikunta sekä nuorisotyö.

Sivistyspalveluiden toimialalta toteutetaan lapsiperhepakettia, joka on yksi kunnan strategian toteuttamisen kärki. Lapsiperhepaketti sisältää maksuttoman varhaiskasvatuksen, kotihoidontuen kuntalaisen ja maksuttoman lukio-opetuksen. Lisäksi aamu- ja iltapäivätoimintaan on mahdollista osallistua myös kolmasluokkalaisin.

5.2.1. Sivistyspalveluiden käyttötalouden määrärahat

Ulkoinen ja sisäinen	TP 2019	TA 2020	Budj. 2021	Muutos % v.20-21	Muutos % v.19-21
SIVISTYSPALVELUT					
Myyntituotot	329 356	227 570	276 300	21,4	-16,1
Maksutuotot	126 701	97 500	136 660	40,2	7,9
Tuet ja avustukset	103 958	73 880	67 880	-8,1	-34,7
Muut toimintatuotot	23 257	23 500	23 500	0,0	1,0
TOIMINTATUOTOT	583 272	422 450	504 340	19,4	-13,5
Henkilöstökulut	-3 976 286	-4 083 760	-4 226 810	3,5	6,3
Palvelujen ostot	-1 976 303	-2 027 860	-1 942 350	-4,2	-1,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-266 682	-278 820	-324 540	16,4	21,7
Avustukset	-98 262	-163 620	-165 020	0,9	67,9
Muut toimintakulut	-129 319	-120 430	-106 530	-11,5	-17,6
TOIMINTAKULUT	-6 446 852	-6 674 490	-6 765 250	1,4	4,9
TOIMINTAKATE	-5 863 580	-6 252 040	-6 260 910	0,1	6,8

5.2.2. Sivistyspalveluiden määrärahojen jakautuminen

Sivistyspalvelut ulkoset+sisäiset	TP 2018 kate €	TP 2019 kate €	TA 2020 kate €	TA 2021 kate €
Peruskoulu	-3 394 845	-3 432 278	-3 691 190	-3 586 840
Lukio	-666 017	-724 999	-723 590	-739 000
Kulttuuritoiminta	-266 813	-271 083	-315 990	-328 820
Nuorisotyö	-99 256	-101 483	-103 630	-99 540
Liikuntapalvelut	-131 243	-140 648	-138 280	-142 860
Varhaiskasvatuspalvelut	-1 085 374	-1 134 269	-1 224 700	-1 317 110

5.2.3. Sivistyspalveluiden toiminnalliset tavoitteet

Strategiasta johdetut toiminnalliset tavoitteet

LISÄÄ ASUKKAITA	
VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2021 Valtuustotason toimenpiteet 2018 – 2021	Vuoden 2021 toimenpiteet
Väkiluvun ja väestörakenteen kehitys ovat positiivisia: lisää uusia asukkaita Ekologisen ja helpon arjen yhteisöllinen sekä älykäs asuinalue konseptin suunnittelu ja toteutus lapsiperheille ja ikäihmisille.	Ilmainen varhaiskasvatus käytössä. Kotihoidontuen kuntalisä käytössä.
Lapsimäärä pysyy nykyisellään tai lisääntyy. Kehitetään ja muodostetaan uusia vetovoimatekijöitä.	Ilmainen varhaiskasvatus käytössä. Kotihoidontuen kuntalisä käytössä. Ilmainen lukio-opetus. Aamu- ja iltapäivätoiminta myös 3-luokkala-
Palveluiden laatu ei laske ja niitä arvioidaan ja kehitetään säännöllisesti. Arvioidaan palvelujen laatua ja kehitetään sekä uudistetaan tapaa toimia arvioinnin ja hyvinvointikertomuksen sekä kuntalaisen tuottaman tiedon pohjalta. Palkitaan uusien ideoiden kokeilemisesta ja keksitään uusia tapoja kannustaa kuntalaisia huolehtimaan aktiivisesti omasta ja läheistensä hyvinvoinnista.	Esi-, perus-, ja lukion opetussuunnitelmien sekä varhaiskasvatuksen suunnitelman toteuttaminen laadukkaasti
Kuntalaisten hyvinvointi edistyy Onnellisuuskyselyn tulokset eivät laske. Prosessit ja toiminta sitoutuvat hyvinvointikertomuksen mukaisten painopisteiden toimeenpanoon.	Hyte-korttien mukaiset toimenpiteet Liikuntaohjelman toteuttaminen Kulttuuriohjelman toteuttaminen Lasten, varhaisnuorten ja nuorten kerhojen ja tapahtumien kehittämien Kansalaisopistotarjonta kuntalaisten tarpeista käsin

KUNNAN VETO- JA PITOVOIMA	
VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2021 Valtuustotason toimenpiteet 2018 – 2021	Vuoden 2021 toimenpiteet
Kunnan ja Rokua Geopark alueen brändi on vahvistunut Utajärven brändin rakentaminen ja markkinointia onnellisen yhteisön ympärille. Järjestetään yksi kesän päätapahtuma ja eri väestöryhmille suunnattuja tapahtumia.	Brändityön toteuttaminen suunnitelman mukaisesti Tapahtumien toteuttaminen ja edelleen kehittäminen arviointitietoon perustuen.
Kuntalaiset löytävät ja saavat tiedon helposti yhteisistä asioista. Kuntalaiset aktiivisesti mukaan kunnan kehittämiseen ja toimenpiteiden suunnitteluun. Tiedottamista kehitetään nykyaikaiseksi ja kuntalaisia osallistavaksi. Kuntalaiset aktiivisesti mukaan kunnan kehittämiseen ja toimenpiteiden suunnitteluun. Tiedottamista kehitetään nykyaikaiseksi ja kuntalaisia osallistavaksi.	Viestinnän monikanavaisuus osana normaalia toimintaa. Kunta (toimijat kunnassa) järjestävät infotilaisuuksia eri kylillä vuosittain. Ajankohta- ja aihepyynnöt saadaan pääasiassa kyläseurojen kautta Elinvoimaryhmään sekä kulttuuripalveluiden järjestämien järjestöpalavereiden (väh. 2 / vuosi) kautta. Infotilaisuuksissa voidaan käyttää ulkopuolisia asiantuntijoita.

Esiopetus, peruskoulu ja lukio

Utajärven koulussa toimii esiopetus, perusopetus ja lukio. Esiopetuksessa on 30 lasta jaettuna kahden opetusryhmään. Perusopetuksen oppilasmäärä on 313. Peruskoulussa kahdeksasluokkalaiset ovat jaettuna kolmeen rinnakkaisluokkaan ja viidesluokkalaiset ovat yhdessä luokassa. Muuten rinnakkaisluokkia on kaksi jokaisessa ikäluokassa. Vuosiluokat 1-5 toimivat luokanopetuksessa (alakoulu) ja vuosiluokat 6-9 aineenopetuksessa (yläkoulu). Vuosiluokkien 1-5 opetus järjestetään pääasiassa koulun uudella puolella, ja vuosiluokat 6-9 sekä lukio toimivat vanhalla puolella. Lukiossa opiskelee yhteensä 80 opiskelijaa yksisarjaisessa yleislukiossa. Koulu järjestää myös kunnan aamu- ja iltapäiväkerhotoiminnan.

Tavoite: Utajärven koulu antaa tasokasta opetusta ja kasvatusta ajanmukaisessa ja viihtyisässä opimisympäristössä, jossa vallitsee turvallinen ja innostava ilmapiiri. Sekä perusopetuksen että lukion puolella panostetaan jatkossakin vahvasti kansainvälisyyteen ja tietoteknisiin taitoihin. Lukion oppilasmäärä pyritään pitämään korkeana myös maksuttoman toisen asteen toteutuessa koko maassa.

Varhaiskasvatus

Keisarintien päiväkodissa on viisi ryhmää, joista varhaiskasvatuksen iltapäiväkerho esiopetusikäisille perustettiin elokuussa 2020. Lisäksi varhaiskasvatusta tarjotaan kahdeksan paikkaisessa Ryhmäpäiväkodissa, jossa työskentelee varhaiskasvatuksen lastenhoitaja sekä perhepäivähoitaja. Sekä iltapäiväkerho että ryhmäpäiväkoti perustettiin vastaamaan kasvaneeseen varhaiskasvatuksen tarpeeseen ja niille on edelleen tarve vuonna 2021. Päiväkodin vuorohoitoryhmä on avoinna lasten etukäteen ilmoitettujen hoitoaikojen mukaan. Päiväkodissa on paikka 82 lapselle, ryhmäpäiväkodissa 8 lapselle ja henkilökuntaa on yhteensä 23.

Varhaiskasvatus on osa suomalaista koulutusjärjestelmää sekä tärkeä vaihe lapsen kasvun ja oppimisen polulla. Huoltajilla on ensisijainen vastuu lasten kasvatuksesta. Varhaiskasvatus tukee ja täydentää kotien kasvatustehtävää ja vastaa omalta osaltaan lasten hyvinvoinnista. Toiminta tapahtuu pitkälti pienryhmissä, jolloin lapsen varhaiskasvatussuunnitelman mukaiset vahvuudet, kiinnostuksen kohteet sekä yksilölliset tarpeet tulevat huomioiduiksi. Varhaiskasvatus on lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä ja syrjäytymistä ehkäisevä palvelu. Varhaiskasvatuksessa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa. Lisäksi varhaiskasvatus tukee huoltajia kasvatustyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun.

Tavoite: Päämääränä on lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin, kasvun, kehityksen ja oppimisen tukeminen yhteistyössä vanhempien kanssa. Tarjoamme laadukasta ja lapsen yksilölliset tarpeet huomioivaa varhaiskasvatusta. Tavoitteemme on varmistaa, että lapsella on ympärillään välittäviä ihmisiä ja hän kokee tulevaisuutensa kuulluksi ja arvostetuksi yhteisön jäsenenä.

Vasite

Vasite-tiimi on Utajärven kunnan vapaan sivistystyön ja vapaa-aikapalveluiden henkilöstön tiimi. Siihen kuuluvat kirjaston, nuorisopalveluiden, liikuntapalveluiden ja kulttuuripalveluiden henkilökunta. Tiimin palvelut on tarkoitettu kaikille kuntalaisille ja vapaa-ajan asukkaille ja niillä kaikilla on oma merkityksensä ihmisten hyvinvointiin.

Tavoite: Tiimin tehtävänä on kirjaston, nuoriso-, liikunta- ja kulttuuripalveluiden sekä kansalaisopiston toiminnan suunnittelu, seuranta ja kehittäminen.

Kansalaisopisto

Kansalaisopistopalvelut ostetaan Muhoksen kunnalta. Utajärven kunta korvaa Muhoksen kunnalle kustannukset niistä kursseista, jotka järjestetään Utajärvellä. Hallintokuluista Utajärven kunta maksaa osansa samassa suhteessa kuin opiston tunnit jakautuvat Muhoksen ja Utajärven kuntien välillä. Kunta tukee Utajärven kuntalaisten osallistumista kursseille OjO-setelillä.

Tavoite: Kansalaisopisto vastaa kurssitarjonnassaan Utajärvellä kuntalaisten tarpeisiin.

Kirjastopalvelut

Kirjasto panostaa lasten lukuinnostuksen lisäämiseen ja kulttuuripalveluiden tarjoamiseen. Kirjasto tilana on kuntalaisille avoin ja turvallinen paikka viettää aikaa ja kokea elämyksiä. Omatoimikirjaston ja laajan elektronisten aineistojen tarjonnan myötä kirjaston palvelut ovat saavutettavissa myös henkilökunnan palveluajan ulkopuolella.

Tavoite: Kirjasto vastaa kuntalaisten tarpeisiin kirjastolain mukaisesti.

Kulttuuripalvelut

Vuonna 2021 kulttuuripalveluissa työskentelee kokoaikainen kulttuurituottaja ja osa-aikainen kulttuurisihteeri. Vuonna 2019 voimaan tullut laki kuntien kulttuuritoiminnasta antaa kunnille uusia tehtäviä, esim. edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä siihen liittyvää kansalaistoimintaa edistään näin kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä sekä osallisuutta ja yhteisöllisyyttä.

Tavoite: Kehittää kulttuuritoimintaa Utajärvellä uuden lain mukaisesti. Tarjota laaja-alaisesti kulttuuripalveluita ja elämyksiä kuntalaisille, sekä olla vahva vetovoimatekijä Utajärvellä.

Liikunta- ja nuorisopalvelut

Liikunta- ja nuorisopalvelut siirtyivät kunnan omaksi toiminnaksi 1.8.2020. Yksityisen palveluntuottajan palveluksessa olleet työntekijät siirtyivät kunnan palvelukseen vanhoina työntekijöinä. Työntekijöiden työsuhteet ovat määräaikaista heinäkuun 2021 loppuun saakka. Liikunta- ja nuorisopalveluiden järjestäminen kunnan omana toimintana vs. ostopalveluna selvitetään heinäkuun 2021 loppuun mennessä. Toimialueella on osaamista sekä tapahtumatuottamiseen että hyvinvointia edistävään liikunta- ja nuorisotoimintaan. Toimialueella tehdään tiivistä yhteistyötä nuoriso- ja liikuntajärjestöjen kanssa, nuorisovaltuuston, Oulunkaaren, eri hankkeiden sekä erilaisten verkostojen kanssa.

Tavoite: Nuoriso- ja liikuntapalvelut järjestäminen kunnan omana toimintana vs. ostopalveluna selvitetään heinäkuun 2021 loppuun mennessä.

6. HALLINTO- JA TUKIPALVELUPROSESSI

Organisaatiomallin mukaan kunnan tukipalveluprosessi käsittää kunnan hallinnon ja tukipalveluiden palvelukokonaisuudet. Tehtäväalue sisältää valtuuston, kunnanhallituksen, tilintarkastuksen, lupa- ja valvontalautakunnan, keskusvaalilautakunnan, hyvinvointivaliokunnan, elinkeinovaliokunnan ja sivistysvaliokunnan toimintakulut sekä kunnan johtamisen, edustamisen ja tiedottamisen ja hallintotiimin menot.

Hallinto tuottaa poikkihallinnollisesti toimialueiden toimistopalvelut, asiakas- ja yhteispalvelut (KELA ja TE-toimisto), henkilöstöpalvelut, talouspalvelut, tietohallintopalvelut, henkilöstön työsuojeluun ja työhyvinvointiin liittyvät yleiset toimenpiteet. Ulkopuolisilta ostettavia palveluita ovat

Oulunkaaren kuntapalvelutoimiston talous-, henkilöstö ja ICT-palvelut sekä eläkeasiamiehenpalvelut.

Pitkäaikainen hallintopalveluiden palveluesimies jää eläkkeellä vuoden 2021 aikana. Uusi palveluesimies on rekrytoitu ja hän aloittaa työt 1.12.2020. Kunnallisvaalit järjestetään huhtikuussa 2021.

6.1. Hallinto- ja tukipalveluiden käyttötalouden määrärahat

Ulkoinen ja sisäinen	TP 2019	TA 2020	Budj. 2021	Muutos % v.20-21	Muutos % v.19-21
HALLINTOPALVELUT					
Myyntituotot	277 559	258 270	283 530	9,8	2,2
Tuet ja avustukset	46 906	34 270	34 270	0,0	-26,9
Muut toimintatuotot	0				
TOIMINTATUOTOT	324 465	292 540	317 800	8,6	-2,1
Henkilöstökulut	-618 313	-658 360	-702 580	6,7	13,6
Palvelujen ostot	-912 431	-907 560	-961 480	5,9	5,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-39 273	-42 440	-43 040	1,4	9,6
Avustukset	-116 269	-140 000	-140 000	0,0	20,4
Muut toimintakulut	-42 955	-29 800	-29 800	0,0	-30,6
TOIMINTAKULUT	-1 729 241	-1 778 160	-1 876 900	5,6	8,5
TOIMINTAKATE	-1 404 776	-1 485 620	-1 559 100	4,9	11,0

Toimintakate (ulk.+sis.),	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TA 2021
Vaalit	-934	-3 806	230	-10 580
Valtuusto	-76 687	-63 640	-60 050	-60 020
Kunnanhallitus	-238 307	-145 920	-131 750	-131 730
Hallintotiimi (sis. laskutus)	-151 776	-144 347	-169 380	-166 470
Keskitetty tietohallintopalvelut (vyörytetään)	-134 900	106 431	-137 000	-137 000
Oulunk. Kuntapalvelutoimisto (vyörytetään)	-260 316	-268 287	-285 540	-340 710
Muu yleishallinto	-179 540	-254 189	-226 970	-227 330

6.2. Hallinto- ja tukipalveluiden toiminnalliset tavoitteet

Hallintopalveluiden strategian toimenpanoa tukevat vuoden 2021 toimenpiteet ovat seuraavat:

LISÄÄ TYÖPAIKKOJA	
VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2021	Vuoden 2021 toimenpiteet
Valtuustotason toimenpiteet 2018 – 2021	
Sähköisten palveluiden määrä ja käyttö lisääntynyt	Sähköinen asiointi -palvelun käyttöönotto.
Uudenlaisten innovaatioiden kehittäminen sujuvan arjen mahdollistamiseksi.	Osallistuminen sähköisten palveluiden kehittämiseen ja edistämiseen muiden toimialojen kanssa.

On otettu käyttöön 8 uutta sähköistä palvelua: helpottavat asiointia, ovat aika- ja paikariippumattomia Olemassa olevien sähköisten palveluiden ajantasaistaminen. Yhdistetään käyttöön otettavat sähköisen asiointin palvelukanavat internet-sivujen yhteyteen. Suomi.fi-palveluiden käyttöönoton laajentaminen (palvelutietovaranto; kunnan palveluiden kuvaukset). Kunnan internet-sivuille ”Teksti puheeksi” – laajennus.	Olemassa olevien sähköisten palveluiden ajantasaistaminen. Digiohjelman suunnittelu ja laadinnan aloittaminen
---	---

LISÄÄ ASUKKAITA	
VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2021 Valtuustotason toimenpiteet 2018 – 2021	Vuoden 2021 toimenpiteet
Kuntalaisten hyvinvointi edistyy Onnellisuuskyselyn tulokset eivät laske. Prosessit ja toiminta sitoutuvat hyvinvointikertomuksen mukaisten painopisteiden toimeenpanoon.	Hyte-korttien mukaiset toimenpiteet

KUNNAN VETO- JA PITOVOIMA	
VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2021 Valtuustotason toimenpiteet 2018 – 2021	Vuoden 2021 toimenpiteet
Kuntalaiset löytävät ja saavat tiedon helposti yhteisistä asioista. Kuntalaiset aktiivisesti mukaan kunnan kehittämiseen ja toimenpiteiden suunnitteluun. Tiedottamista sekä kunnan viestintää kehitetään nykyaikaisiksi ja kuntalaisia osallistaviksi. Kuntalaiset aktiivisesti mukaan kunnan kehittämiseen ja toimenpiteiden suunnitteluun.	Tiedottamisen vastuurakenne on selvä. Viestinnän monikanavaisuus osana normaalia toimintaa. Ideoiden ja aloitteiden yhteen kokoaminen aktiivista.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Utajärven sisäinen valvonta toteutuu käytännössä kunnan johtamis-, suunnittelu- ja ohjauskäytännöissä. Sisäisen valvonnan järjestämisvastuu on kunnanhallituksella. Sisäinen valvonta on osa johtamista ja samalla johtamisen apuväline, se tuottaa tietoa ja analyysijohdon tarpeisiin. Kunnan sisäistä valvontaa toteutetaan operatiivisella tasolla tilivelvollisten johtavien viranhaltijoiden toimesta. He vastaavat oman alueensa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja toimivuudesta.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi dokumentoidaan systemaattisesti kunnan eri tasoilla. Arvioinnin suorittaminen toimialoittain mahdollistaa kattavan arvion sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyistä ja niiden toimivuudesta. Arvioinnissa tunnistetaan merkittävien riskien lisäksi toiminnallisia ja taloudellisia ja vahinkoriskejä. Tunnistettujen merkittävien riskien lisäksi esitetään niille määriteltyjä riskienhallinnan toimenpiteitä.

Sisäisen valvonnan rakenteet ja menettelytavat perustuvat hallintosäätöön, toiminnan ja talouden suunnitteluun sekä seurannan menettelyihin, toimintojen prosessikuvauksiin ja työ- ja tehtäväkuvauksiin. Keskeisimpänä kehittämishaasteena on riskikartoituksen toteutus määräajoin ja sen pohjalta riskienhallinnan kehittäminen ja organisointi.

Hyvä hallintotapa toteutuu palvelualueilla lakien, sääntöjen ja ohjeiden noudattamisella asioiden valmistelussa, päätöksenteossa ja toimeenpanossa. Keskeisiä, toimintaa ohjaavia normeja ovat muun muassa kuntalaki ja kunnan hallintosäätö sekä muut sisäiset säännöt ja ohjeet. Viran- ja toimenhaltijoiden päätösvaltuudet on määritelty delegointiohjeessa. Hyvä hallinto- ja johtamistapa kuntakonsernissa ohjeistus on hyväksytty kunnanhallituksessa 2.9.2014. Utajärven kunnan riskienhallintapolitiikka hyväksyttiin kunnanhallituksessa 7.12.2016. Kuntapäättäjien ja viranhaltijoiden päätöksenteon tueksi tuotetaan neljännesvuosittain ajantasaista tietoa kunnan taloudellisesta tilanteesta.

Sähköiset palvelut

Sähköisten palveluiden kehitystyötä jatketaan vuonna 2021. Kehittämistyö jatkuu aiempien suunnitelmien mukaisesti, ja lisäksi tarvekartoitusta on tehty mm. järjestö- ja henkilöstötyöpajatilaisuuksissa. Näissä esille tulleita asioita lähdetään suunnittelemaan kokonaisuutena eteenpäin.

2020 vuoden lopulla päivitettävään uuteen Dynasty 10 -asianhallintajärjestelmään käyttöönotetaan vuoden 2021 aikana Sähköinen Asiointi -lisämoduuli. Tällä Sähköinen Asiointi -lisämoduulilla toteutetaan kunnan eri palveluiden asiointiin sähköistämistä, mm. toteuttamalla kunnan lomakeasiointia Sähköinen asiointi -palvelun kautta.

Saavutettavuustyötä tehtiin vuoden 2020 aikana, ja se jatkuu vuonna 2021. Tehtävänä on mm. julkisten asiakirjojen ja muiden dokumenttien saavutettavaksi muuttaminen eri toimialoilla.

Laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta, ns. tiedonhallintalaki tuli voimaan 1.1.2020. Työtä kunnan toiminnan saattamiseksi tiedonhallintalain vaatimusten mukaiseksi jatketaan vuonna 2021.

Vuoden 2021 loppuun mennessä on suunniteltava ja toteutettava tiedonhallintalain vaatimia useita toimenpiteitä, mm. tiedonhallintalain 19§:n mukainen tietoaisteiden sähköiseen muotoon muuttaminen ja saatavuus, joka käytännössä tarkoittaa sähköisen arkiston käyttöönottoa.

Tietosuoja ja tietoturva

Kunnan tietosuojan ja tietoturvan mahdollisia kehitystarpeita tarkastellaan kokonaisvaltaisesti tiedonhallintalain täytäntöönpanon toimenpiteiden yhteydessä. Lain tarkoituksena on yhtenäistää tietoaisteiden yhdenmukaista ja laadukasta hallintaa, sekä parantaa tietoturvallisuutta ja julkisuusperiaatteen toteutumista. Lain vaatimukset täytäntöön saattamisella kunnan tietoturvan ja tietosuojan tila myös paranevat entisestään.

6.3. Henkilöstösuunnitelma

Nykyaikainen johtaminen on osa Utajärven kunnan strategiaa. Utajärven kunnan henkilöstöohjelman visio on kunnan strategiaa toteuttava, hyvinvoiva, ammattitaitoinen, osaamistaan uudistava, yhteistyötaitoinen, laatu- ja kustannustietoinen henkilöstö. Kunnan henkilöstöpolitiikan tavoitteena on vahvistaa kunnan tiimiorganisaatiota, yhteisöllisyyttä, kiinnittää huomiota henkilöstön jaksamiseen ja taata mahdollisuudet henkilökunnan keskeiseen vuorovaikutukseen. Kunnan yhteisöllisyyttä rakennetaan määrätietoisesti. Tavoitteena on, että jokainen työntekijä tuntee kuuluvansa kunnan työyhteisöön, arvostaa kunnan toiminta-ajatusta ja sitoutuu kunnan yhteisiin tavoitteisiin ja viestittää positiivisista asioista niin ulkoisesti kuin sisäisesti.

Henkilöstösuunnittelun keskeisin lähtökohta on huolehtia henkilöstön osaamisen ja työhyvinvoinnin ylläpitämisestä ja kehittämisestä. Edellä mainittuihin kokonaisuuksiin resursointi varmistaa henkilöstön osaamisen, työmotivaation ja laadukkaan palvelutuotannon.

Työntekijöiden hyvinvointia edistetään mm. sportti- ja kulttuuripassilla, työergonomialla ja kuntoutuksilla. Työnantaja voi sportti- ja kulttuuripassin avulla palkita, kannustaa ja aktivoida henkilöstöään tarjoamalla heille omaehtoista liikuntaa ja kulttuuripalveluja. Passin arvo on työntekijälle 100 €/vuosi ja työnantajakustannukset perustuvat sen todelliseen käyttöön.

Yhteistyötoimikunta toimii henkilöstön hyvinvoinnin edistämiseksi. Henkilöstöpalaverit jatkavat toimintaansa. Samoin henkilöstön valitsema virkistystyöryhmä järjestää toimintaa henkilöstölle. Kunnassa toimii esimiestyöryhmä, joka kokoontuu kerran kuukaudessa.

Utajärven kunta on mukana lin kunnan koordinoimassa Vetoa ja pito kuntatyöhön -hankkeessa 1.6.2020-31.12.2022. Muita osatoteuttajia hankkeessa ovat Vaalan ja lin kunnat, Pudasjärven kaupunki ja Oulunkaaren kuntayhtymä. Hankkeen tavoitteena on parantaa kuntapuolen työntekijöiden ja esimiesten työssä jaksamista ja työhyvinvointia sekä pidentää työuria mm. riittävän resurssoinnin, työhyvinvointiosaamisen kehittämisen, työntekijöiden itseohjautuvuuden vahvistamisen ja mentoroinnin kehittämisen myötä. Erityisesti keskitytään ikääntyvän työvoiman työssäjaksamisen tukemiseen. Hankkeen tavoitteena on myös lisätä hankkeessa mukana olevien kuntien veto-

voimaa mielekkäänä työpaikkana, jossa työhyvinvointiin panostetaan. Hankkeessa kehitetään työhyvinvointitarjotin, jonka avulla työntekijät ja yksiköt voivat valita ja tilata erilaisia työhyvinvointipalveluja jaksamisensa tueksi.

6.4. Henkilöstö

Henkilöstöjohtamisessa korostuu pitkäjänteinen henkilöstövoimavarojen suunnittelu, jonka lähtökohdan ja perustan muodostavat organisaation visio, strategia ja arvot. Kunnan strategisen henkilöstöjohtamisen tavoitteena on sekä organisaation tuloksellisuuden ja kilpailukyvyn, että työelämän laadun samanaikainen toteutuminen. Henkilöstöstrategiassa määritellään henkilöstöön kohdistuvat määrälliset ja rakenteelliset sekä osaamiseen ja työhyvinvointiin liittyvät tavoitteet. Strategian määrittelyssä otetaan huomioon myös organisaation taloudelliset resurssit. Strategisen henkilöstösuunnittelun tavoitteena on tunnistaa henkilöstön vahvuudet ja kehittämiskohteet sekä toimintaympäristön muutoksiin kytkeytyvät mahdollisuudet ja uhat.

Kunnassa on 1.1.2021 täytettynä 112 vakituista virkaa ja toimea. Vakituisesti täyttämättä on 20,8 kpl.

Vuoteen 2018 asti näkyy taulukossa täyttämättä olevat toimet ja virat ja vuodesta 2019 lukien näitä ei mukana.

Utajärven kunta	1.1.2017	1.1.2018	1.1.2019	1.1.2020	1.1.2021
Elinvoimapalvelut	1	2	1	0	0
Elinympäristöpalvelut	36,5	36,7	32,70	30,7	27,30
Hyvinvointipalvelut	3	3	3	2,3	2,75
Sivistyspalvelut	81,1	81,1	64,80	63	72,20
Hallinto/tukipalvelut	11,22	11,22	10,22	10,7	10,75
Yhteensä	132,82	134,02	111,72	106,70	113,00

Hallintopalveluiden budjettialueella on 10,75 vakituista täytettyä virkaa/toimea. Lisäksi on yksi määräaikainen ICT-asiantuntija. Palvelujohtajan työpanoksesta menee 25 % työllistämiseen. Asiantuntijapalveluja myydään Kelalle noin 30 % ja TE- toimistolle 10 % palvelusihteerin työajasta. Yrityspuistolle myydään 35 % palvelusihteerin työajasta.

Hyvinvointipalveluissa on vakituisia työntekijöitä 2,75. Oppisopimusopiskelijoita on 2.

Elinvoimapalvelu ostaa 20 % kulttuurituottajan ja 20 % palvelu- ja viestintäsihteerin työpanosta. Lisäksi on 50 % työhyvinvointikoordinaattori.

Sivistyspalveluissa on 72,20 vakinaista virkaa tai toimea. Määräaikaisessa tehtävässä ovat liikunnanohjaaja ja nuoriso-ohjaaja.

Elinympäristöpalveluissa on 27,30 vakinaista virkaa tai toimea. Määräaikaisessa tehtävässä yksi hanketyöntekijä.

Ympäristöterveydenhuollon palvelut hoidetaan alueellisena, Pudasjärven kaupungin ollessa vastuukuntana. Palo- ja pelastustoimen palvelut hoidetaan Oulu-Koillismaan pelastuslaitoksen kautta. Lomituspalvelujen hallinnon hoitaa Muhoksen kunta. Kansalaisopistopalvelut ostetaan Muhokselta. Yleisen edunvalvonnan järjestää valtio. Maataloushallinnon palvelut hoidetaan yhteistointialueena Oulun kaupungin ollessa vastuukunta. Asiakasvastaanotto hoidetaan ajanvarausperiaatteella. Työterveyshuolto ostetaan Oulunkaaren Työterveys Oy:ltä.

7. TULOSLASKELMAOSA

Tuloslaskelma osaan kootaan yhteen käyttötalousosan määrärahat ja tuloarviot. Valtuustoon nähdessä sitovia eriä ovat myös verotulot, valtionosuudet, rahoitustuotot ja -kulut, suunnitelman mukaiset poistot, satunnaiset erät ja tilinpäätössiirrot.

ULKOINEN JA SISÄINEN	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatulot	4 867 869	4 484 320	4 688 990	4 758 990	5 058 990
Myyntitulot	3 256 625	2 888 950	2 946 620	2 946 620	2 946 620
Maksutulot	203 230	178 500	256 660	286 660	586 660
Tuet ja avustukset	484 321	495 650	471 390	471 390	471 390
Muut toimintatuotot	923 693	921 220	1 014 320	1 054 320	1 054 320
Toimintamenot	-25 318 936	-25 943 740	-26 568 810	-26 834 498	-27 079 499
Henkilöstömenot	-6 853 502	-7 197 760	-7 294 330	-7 367 273	-7 440 946
Palvelujen ostot	-16 245 886	-16 460 870	-16 963 170	-17 132 802	-17 304 130
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 527 753	-1 473 170	-1 482 130	-1 496 951	-1 496 951
Avustukset	-319 223	-489 320	-509 480	-514 575	-514 575
Muut toimintamenot	-372 572	-322 620	-319 700	-322 897	-322 897
Toimintakate	-20 451 067	-21 459 420	-21 879 820	-22 075 508	-22 020 509
Verotulot	10 269 135	10 333 000	10 485 000	10 469 000	10 727 000
Valtionosuudet	11 555 348	12 354 057	12 078 340	12 058 340	12 058 340
Rahoitustulot- ja menot	-51 288	-80 830	-85 830	-98 150	-98 150
Korkotulot	40 061	42 520	42 520	40 000	40 000
Muut rahoitustulot	10 349	7 800	7 800	8 000	8 000
Korkomenot	-101 156	-130 000	-135 000	-145 000	-145 000
Muut rahoitusmenot	-542	-1 150	-1 150	-1 150	-1 150
Vuosikate	1 322 128	1 146 807	597 690	353 682	666 681
Poistot ja arvonalentumiset	-1 153 616	-1 137 940	-1 137 130	-1 237 130	-1 247 130
Tilikauden tulos	168 512	8 867	-539 440	-883 448	-580 449
Vapaaeht.var. Lis(-) tai väh.(+)	20 833	23 330	23 330	23 330	23 330
Rahastojen lis.(-) tai väh.(+)		200 000	100 000		
Tilikauden yli/alijäämä	189 345	232 197	-416 110	-860 118	-557 119

Tavoitteet ja tunnusluvut					
Toim.tulot/Toim.menot, %	19,2	17,3	17,6	17,7	18,7
Vuosik. /5v.Keskim.p.a.invest, %	66	57	30	23	58
Vuosikate, euroa/asukas	494	422	220	130	244
Kertynyt ylijäämä	5 278 928	5 511 125	5 095 015	4 234 897	3 677 778
Kertynyt ylijäämä euroa/as.	1 973	2 026	1 873	1 554	1 347
Asukasm. vuoden lopussa	2676	2720	2720	2 725	2 730

Tuloslaskelmaosan sitovia eriä ovat: verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja -menot

Määrärahan ylittyminen tai alittuminen on käsiteltävä talousarviomuutoksena valtuustossa.

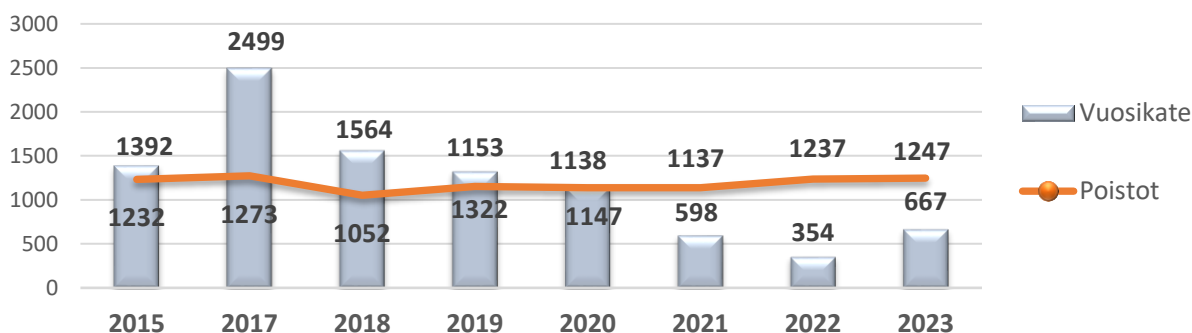
Vuoden 2020 talousarvio on 10.11.2020 tilanteen mukainen. Suunnitelmavuosille 2022-2023 on lisätty tuulivoimarakentamisen arvioitu tuotto kunnalle.

7.1. Tuloslaskelmaosan tavoitteet ja tunnusluvut

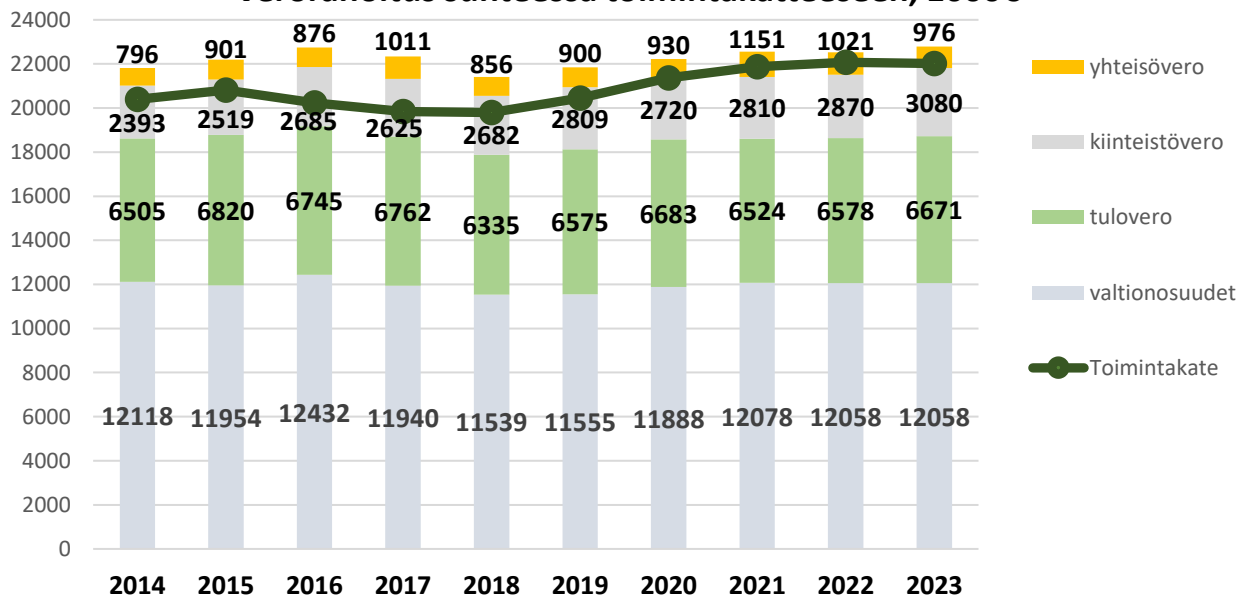
Vuosikate on keskeinen luku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyyttä. Kunnan tulos on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistojen määrän. Verrattaessa vuosikatetta investointeihin (tässä 5v. keskiarvoon) nähdään, että tämä tunnusluku on 30. Sen tulisi olla yli 100. Kunnan talous on heikenevä ja kunta velkaantuu, kun vuosikate on keskimääräistä poiston-alasta investointitasoa alempi.

Kertynyt yli-/alijäämä tunnusluvun tavoitearvon tulisi olla vähintään 300-400e / asukas. Tämä tunnusluku on Utajärven kunnassa hyvällä tasolla, eikä sitä ole tarvetta kasvattaa. Huomioitavaa on, että tunnusluku pienenee voimakkaasti suunnittelukaudella.

Vuosikate suhteessa poistoihin, 1000€

Verorahoitus suhteessa toimintakatteeseen, 1000€

8. INVESTOINTIOSA

Investointiosassa varataan määrärahat ja asetetaan tuloarviot hankkeille, joiden kulut kirjanpidossa aktivoidaan tasetileille. Hankekohtaisesti sitovuus toteutetaan bruttoperiaatetta noudattaen. Investointikohteittain valtuuston nähdessä sitovaa on hankkeen tuloarvio ja menoarvio. Investointiosa on laadittu kolmelle vuodelle.

Utajärven kunta on investoinut voimakkaasti viime vuosina. Edelleen investointitarpeita on erityisesti tilapalveluissa. Vuonna 2021 suurin määrärahavaraus koskee Terveys/Hyvinvointiasemaa. Kohde on aloitettu vuonna 2020.

INVESTOINTIESITYKSET	Kustannus- arvio netto	Investointi- menot 2 021	Investointi- tulot 2 021	Investointi- netto 2 021	Määräraha netto 2022	Määräraha netto 2023
MUU KÄYTTÖMAISUUS						
Asunto-osuuskunta osuus		30 000		30 000		
Asunto-osake		100 000		100 000	100 000	100 000
Yhteensä		130 000	0	130 000	100 000	100 000
TALONRAKENNUS						
Terveys/Hyvinvointiasema	3 600 000	2 450 000		2 450 000		
Liikuntahallin peruskorjaus	860 255				252 000	608 255
Rivitalo, 8 asuntoa						
Metsolan yksikön peruskorjaus						
Yhteensä		2 450 000	0	2 450 000	252 000	608 255
JULKINEN KÄYTTÖMAISUUS						
Taajaman kaavatiet peruskorj. ja rakentam.		25 000		25 000	25 000	25 000
Mustikkakankaan tiet	800 000	125 000		125 000		
Uusien asuinalueiden infra		200 000		200 000		
Yhteensä		350 000	0	350 000	25 000	25 000
VESI- JA VIEMÄRILAITOS						
Verkoston laajennus, vesi		40 000		40 000	20 000	20 000
Verkoston laajennus, viemäri		40 000		40 000	20 000	20 000
Yhteensä		80 000	0	80 000	40 000	40 000
IRTAINOMAISUUS						
Koulun opetusympäristön rakentam.		45 000		45 000		
Yhteensä		45 000	0	45 000	0	0
Kaikki yhteensä		3 055 000	0	3 055 000	417 000	773 255
ei sisällä palautuskelpoisia liittymätuloja						
Sitovuus valtuustoon nähden						

9. RAHOITUSOSA

Rahoitusosassa esitetään varsinaisen toiminnan ja investointien sekä rahoitustoiminnan vaikutus maksuvalmiuteen. Valtuustolle sitovia eriä ovat antolainasaamisten lisäykset ja vähennykset, lainakannan muutokset kokonaizeränä sekä oman pääoman muutokset kokonaizeränä.

	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	1 321 315	1 146 807	597 690	353 682	666 681
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	-74 957	-10 000	-70 000	-10 000	-10 000
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-3 707 729	-3 319 920	-3 055 000	-565 000	-1 130 855
Rahoitusosuudet investointeihin	48 000	280 470	0	148 000	357 600
Pys.vastaavien hyöd. luovutustulo	171 440	10 000	70 000	10 000	10 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 241 931	-1 892 643	-2 457 310	-63 318	-106 574
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	108 657	80 000	40 000	40 000	40 000
Antolainasaamisten lisäykset	-19 106				
Antolainasaamisten vähennykset	127 763	80 000	40 000	40 000	40 000
Lainakannan muutokset	849 133	1 812 643	2 418 000	23 300	66 600
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 000 000	2 947 643	3 624 000	1 313 300	1 366 600
Pitkäaikaisten lainojen vähenn.	-1 150 867	-1 135 000	-1 206 000	-1 290 000	-1 300 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos		0			
Muut maksuvalmiuden muutokset	603 826				
Oman pääoman muutokset					
Vaikutus maksuvalmiuteen	-680 315	0	690	-18	26
Rahavarat 31.12.	1 463 053	1 463 053	1 463 743	1 463 725	1 463 751
Rahavarat 01.01.	2 143 368	1 463 053	1 463 053	1 463 743	1 463 725

Tavoitteet ja tunnusluk. tavoitearvot					
Toiminn. ja invest. rahavirran kert.	-814 788	-2 707 431	-5 164 741	-5 228 059	-5 334 633
Lainanhoitokate	1,14	1,01	0,55	0,35	0,56
Kassan riittävyys , pv	18	18	17	19	18

Sitova valtuustoon nähden

ei sisällä palautuskelpoisia liittymätuloja

Vuoden 2020 talousarvio on esitetty 10.11.2020 tilanteen mukaisesti.

9.1. Rahoitusosan tavoitteet ja tunnusluvut

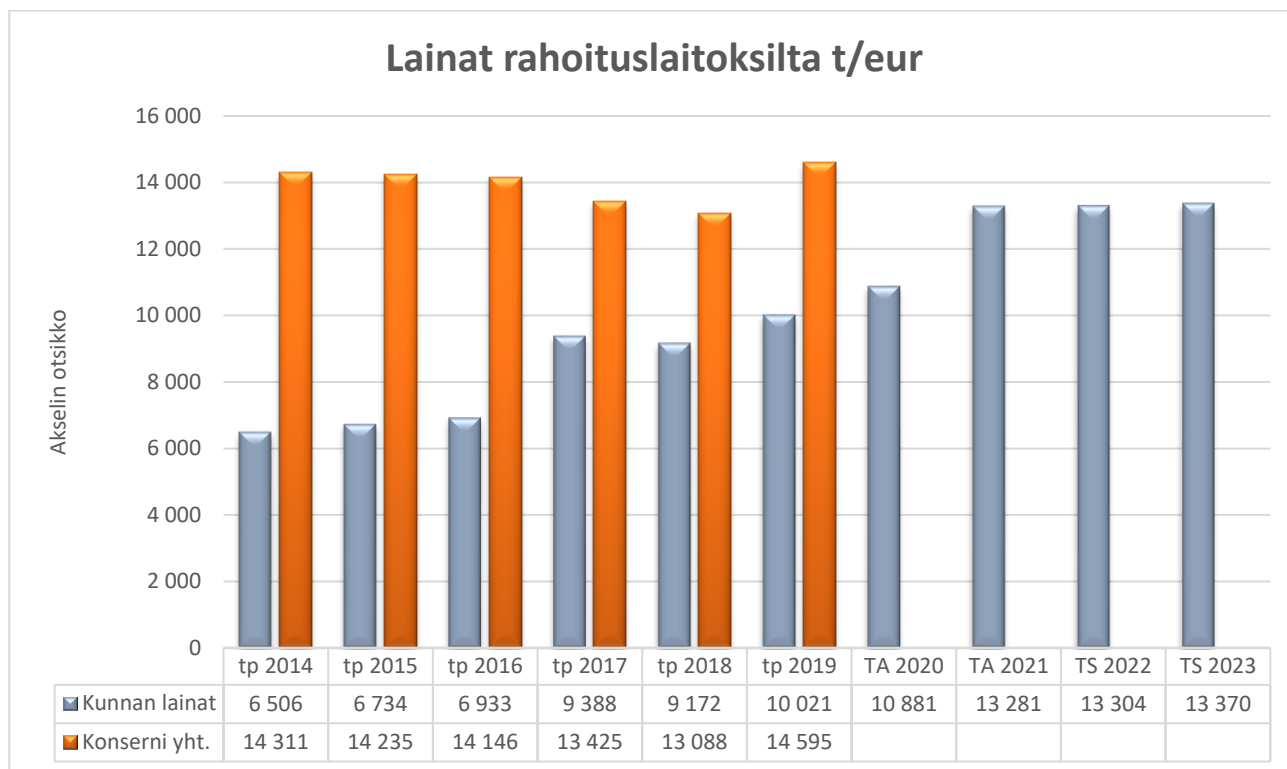
Investointien omarahoitustavoite

Tavoitteena toiminnan ja investointien rahoituksessa tulee olla, että investoinnit rahoitetaan pitkällä aikavälillä omarahoituksella. Investoinnin omarahoitustavoitteen toteutuminen on osoitettavissa rahoitusosan Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen kertymän avulla. Kertymän kehitystä tarkastellaan **Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä** -tunnusluvun avulla. Suunnittelukauden lopussa kertymän tulisi olla vähintään 0 tai positiivinen. Tällöin tavoite rahoittaa investoinnit omarahoituksella toteutuisi viiden vuoden tarkastelujaksolla. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi. Rahavirta on suunnittelukaudella voimakkaasti negatiivinen.

Lainanhoitokykytavoite

Lainanhoitokykyä koskevaksi tavoitteeksi on perusteltua asettaa, että kunnan normaali tulorahoitus ilman satunnaiseriä on olennaisesti lainanhoitomenoja suurempi. Tavoitearvo lasketaan **Lainanhoitokate** -tunnusluvusta:
$$= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)$$
. Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä, kun tunnusluku on 1–2 ja heikko, kun tunnusluvun arvo jää alle yhden. Tämä tunnusluku jää alle yhden talousarviovuonna sekä suunnittelukaudella. Kunnan tavoitteena on, että lainanhoitokate ei painu pysyvästi alle yhden.

Alla on esitetty kunnan lainakannan arvioitu kasvu v.2021-2023

10. TALOUSARVION SITOVUUS

Kuntalain 110 §:n mukaan talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat. Määräraha on valtuuston toimitelmelle antama euromäärältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuutus varojen käyttämiseen. Toimielin ei saa ylittää sille talousarviossa osoitettua määrärahaa. Jos määräraha osoittautuu riittämättömäksi, on talousarviota muutettava. Muutoksen yhteydessä on osoitettava, miten rahoitustarve katetaan.

Määrärahat ja tuloarviot voidaan talousarviossa määrätä sitoviksi joko brutto- tai nettoperiaatteen mukaan. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä päätetään sitovuustasosta. Nettoperiaatteella tarkoitetaan sitä, että valtuusto päättää talousarviossa tulojen ja menojen erotuksen määrärahana. Nettoperiaatetta on Utajärven kunnassa käytetty käyttötalousosan määrärahoissa.

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTEENVETO			
Ulkoiset ja sisäiset	Sitovuus	Määrärahat	Tuloarviot
KÄYTTÖTALOUSOSA			
Hallintopalvelut	N	1 559 100	
Elinvoimapalvelut	N	806 760	
Hyvinvointipalvelut	N	12 210 950	
Sivistyspalvelut	N	6 260 910	
Elinympäristöpalvelut	N	1 042 100	
TULOSLASKELMAOSA			
Verotulot	B		10 485 000
Valtionosuudet	B		12 078 340
Korkotulot	B		42 520
Muut rahoitustulot	B		7 800
Korkomenot	B	135 000	
Muut rahoitusmenot	B	1 150	
INVESTOINTIOSA			
Muu käyttöomaisuus	B	130 000	
Talonrakennus	B	2 450 000	
Julkinen käyttöomaisuus	B	350 000	
Vesi- ja Viemärilaitos	B	80 000	
Irtain omaisuus	B	45 000	
RAHOITUSOSA			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	B		
Antolainasaamisten vähennykset	B		40 000
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B		3 624 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	1 206 000	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	N		

Vaikutus maksuvalmiuteen	B	690	
TALOUSARVION LOPPUSUMMA		26 277 660	26 277 660

11. MUUN TASEYKSIKÖN KÄYTTÖTALOUSOSA JA SUUNNITELMA

Vesi- ja viemärilaitos toimii erillisenä taseyksikkönä teknisten palveluiden alla. Toimintatulojen tulee kattaa toimintakulut ja investoinnit. Toimintaa tarkastellaan noin viiden vuoden aikajänteellä talouden näkökulmasta. Vesijohtoverkoston haasteena on kunnan laita-alueiden käyttäjien väheneminen. Vähäinen käyttö on pakottanut tekemään vesijohtoverkostossa useaan paikkaan linjojen ääripisteisiin jatkuvia ”juoksutuspisteitä”.

Investointitarvetta tulee olemaan lähivuosien aikana mm. mäntyvaaran runkovesijohdon osalta. Etäluettavien vesimittareiden käyttöönotto aloitetaan asentamalla mittarit keskeisimpiin isoihin kulutuspisteisiin.

Viemäriverkoston osalta vuotovesien määrä on edelleen ongelma, vaikka koko verkosto järjestelmällisesti saneerattiin 1995-2005 välisenä aikana. Kirkkotien varresta on tunnistettu noin 200 metrin mittainen viemäriosuus, jossa vuotovesiä kertyy huomattavan paljon. Kuitenkaan vuotoveden määrää ei ole saatu mitattua tarkasti. Korjaukseen ei ole varattu määrärahaa, mutta jos vuotoveden määrä saadaan mitattua keväällä, niin sen perusteella tehdään korjaus päätös.

Vesijohtoverkosto kattaa koko kunnan alueen n. 98 %:sti. Vedenottamoita on 9 kpl. Vesijohtoverkoston saneeraus taajaman alueella ja yhdysvesijohto Ahmas -Kormu on oleellisesti parantanut jakeluvarmuutta. Veden myynti on vuosien saatossa hieman laskenut ollen nyt n. 220 000 m³ vuodessa. Tässä tasossa myynnin oletetaan pysyvän jatkossakin. Veden hinta on vuonna 2021; 1,26 €/m³ alv 0%.

Vedenlaadun ja jakelun varmistamiseen on jo varauduttu hankkimalla vedenottamoille UV-laitteita ja varavoimakoneita. Vuonna 2004 luovuttiin omasta jäteveden puhdistamosta ja siirtoviemäri Ouluun otettiin käyttöön. Viemäriverkostoa on saneerattu järjestelmällisesti 1995–2004 välisenä aikana. Saneerauksilla on saatu pienennettyä vuotovesimäärä, mutta edelleenkin vuotovettä tulee liikaa viemäriverkoston. Jäteveden hinta on vuonna 2021; 2,70 €/m³ alv 0 %.

TULOSLASKELMA ulk.+sis.	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Myyntituotot	681 176	652 820	684 610	684 610	684 610
Muut tuotot					
TOIMINTATUOTOT	681 176	652 820	684 610	684 610	684 610
Henkilöstömenot	-118 065	-162 390	-161 680	-163 297	-164 930
Palvelujen ostot	-291 979	-265 080	-280 040	-282 840	-285 669
Aineet, tarvikkeet ja tavar.	-59 724	-84 480	-92 480	-93 405	-94 339
Muut kulut	-9 787	-5 990	-14 390	-14 534	-14 679
TOIMINTAKULUT	-479 555	-517 940	-548 590	-554 076	-559 617
TOIMINTAKATE	201 621	134 880	136 020	130 534	124 993
Poistot	-149 885	-143 490	-135 700	-135 700	-135 700
LIIKEALI-/YLIJÄÄMÄ	51 736	-8 610	320	-5 166	-10 707
Korvaus po.sta	-89 698	-89 698	-89 698	-89 698	-89 698
ALI-/YLIJÄÄMÄ ENNEN VAR.	-37 962	-98 308	-89 378	-94 864	-100 405
Poistoeron lis(-), väh.(+)	18 333	18 330	18 330	18 330	18 330
Vapaaeht.var.lis(-), väh(+)					
TILIK.ALI-/YLIJÄÄMÄ	-19 629	-79 978	-71 048	-76 534	-82 075

RAHOITUSOSA	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toiminnan rahavirta	-37 962	-98 308	-89 378	-94 864	-100 405
Poistot	149 885	143 490	135 700	135 700	135 700
Investointimenot	-27 294	-40 000	-80 000	-40 000	-40 000
Investointitulot	0	0	0	0	0
Investointien rahavirta	-27 294	-40 000	-80 000	-40 000	-40 000
Toiminn. ja invest. rahavirta	84 629	5 182	-33 678	836	-4 705
YHDYSTILI					
Liittymämk.velka muutos	17 100	0	0	0	0
Lyhyt.aik.saam.muutos	106 589				
Muut lyhyta.velat muutos	16 014				
YHDYSTILIN MUUTOS	224 332	5 182	-33 678	836	-4 705

Sisäinen korko

Vuoden 2001 aloittavassa taseessa vesilaitokselle eriytetystä peruspääomasta on peritty sisäistä korvausta sijoitetulle pääomalle 6 %:n mukaan, $1\,494\,973,63 \text{ €} \cdot 6 \% = 89\,698 \text{ €}$. Sisäinen korvaus on laskennallinen.

Korvausta ei suoriteta.

Sisäiset lainat ja peruspääomasijoitus

Ta:ssa 2011-2023 ei ole osoitettu sisäistä lainaa eikä peruspääomasijoituksen muutosta

11.1. Muun taseyksikön toiminnalliset tavoitteet ja suunnitelma

Vesi- ja viemärilaitos laajentaa verkostoa sitä mukaan, kun kunnassa rakennetaan uusia kaava-alueita tai liitetään olemassa olevaa kiinteistökantaa verkoston piiriin. Vanhempien verkosto-osuuk-sien saneerauksiin täytyy varautua talousarvion puitteissa tulevinä vuosina. Vedenottamoiden ja jätevedenpumppaamoiden (29kpl) tekniikkaa uusitaan vuoden 2021 aikana. Korjauskustannuksia näiltä osin arvioidaan olevan 50-60 000€ vuodessa.

Viemäriverkoston vuotovesien syytä on selvitetty ja selvityksissä on yksittäisiä kohtia löydetty ja korjattu. Selvityksiä jatketaan ja löydettyjen vuotojen korjaaminen suunnitellaan sekä toteutetaan mahdollisuuksien mukaan myös vuoden 2021 aikana.